

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปริทัศน์วรรณกรรมที่น่าเสนอต่อไปนี้จะครอบคลุมหัวข้อตามลำดับดังนี้ ความสำคัญ เนื้อหาและประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร การผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทย หน่วยงานที่ผลิต สิ่งพิมพ์ธนาคารไทย การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ของธนาคารไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารไทย

ธนาคารมีบทบาทสำคัญต่อภาวะเศรษฐกิจทั้งในระดับองค์การ ประเทศและนานาชาติ เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีหน้าที่หลักทางการเงิน โดยมีบทบาทแตกต่างกันไปตามประเภทของธนาคาร ธนาคารของไทยสามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มธนาคารภาครัฐ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารภาคเอกชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มธนาคารภาครัฐ มี 5 ธนาคาร ประกอบด้วย 1) ธนาคารกลางหรือธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดระบบการเงิน ดำเนินนโยบายการเงินและรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ 2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่ให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตร 3) ธนาคารออมสิน มีหน้าที่ส่งเสริมการออมของครัวเรือน 4) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีหน้าที่ให้สินเชื่อด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน 5) ธนาคารกรุงไทย ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และสังกัดรัฐวิสาหกิจ

กลุ่มธนาคารพาณิชย์ มีหน้าที่ให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจ การค้า การผลิตและการลงทุน ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก มีการขยายขอบเขตของงานบริการไปครอบคลุมการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการและที่ปรึกษาด้านการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2535) ตลอดจนการดำเนินธุรกิจให้บริการข่าวสารข้อมูล (ประสิทธิ์ รัตนวารินทร์ชัย, 2534)

จากขอบเขตความรับผิดชอบและลักษณะทางธุรกิจของธนาคารที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มธนาคารดังกล่าวข้างต้น ทำให้ธนาคารต้องมีการติดต่อและสัมพันธ์กับบุคคลและองค์กรซึ่งมาจากกลุ่มและวิชาชีพต่าง ๆ กัน ทั้งที่เป็นลูกค้าและผู้ถือหุ้นของธนาคาร หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและสถาบันการศึกษา รวมทั้งการสื่อสารระหว่างพนักงานของธนาคารที่นอกจากปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่างๆ ในอาคารสำนักงาน

ใหญ่ของธนาคารแล้ว ยังรวมถึงพนักงานที่ปฏิบัติงานในสาขาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอีกด้วย สิ่งพิมพ์ที่ธนาคารผลิตขึ้นจัดเป็นสื่อประเภทหนึ่ง ที่สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดและเผยแพร่สารสนเทศ ตลอดจนแจ้งข่าวสารข้อมูลที่ธนาคารต้องการสื่อสารให้แก่บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของธนาคารได้

สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร จึงเป็นสิ่งพิมพ์ที่ธนาคารแห่งใดแห่งหนึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยธนาคารแห่งนั้นรับผิดชอบทุกขั้นตอนในการผลิต หรือดำเนินการเพียงบางขั้นตอน หรือมอบหมายให้องค์กรภายนอกมารับดำเนินการผลิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตของธนาคาร และวัตถุประสงค์ของสิ่งพิมพ์

วัตถุประสงค์ของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารมีหลากหลายด้าน ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้และงานวิจัยด้านการเงินการธนาคาร และความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การรายงานผลการดำเนินงานของธนาคารในรอบปี การเสนอความเคลื่อนไหวทางธุรกิจการเงิน การคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์เศรษฐกิจในปีถัดไป การรายงานข่าวสารทางธุรกิจและความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อพนักงาน และเพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน เป็นต้น

การที่ธนาคารได้ผลิตสิ่งพิมพ์ออกเผยแพร่และมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ทำให้สิ่งพิมพ์ของธนาคารมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้สารสนเทศหลากหลายกลุ่ม ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้สนใจทั่วไป พนักงานของธนาคารสามารถใช้สารสนเทศที่มีในสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปฏิบัติงานได้ รับรู้เรื่องราวและความเคลื่อนไหวในวงการธนาคาร ผู้บริหารของธนาคารสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจและวางแผนงานของธนาคาร บุคคลภายนอกธนาคาร เช่น นักวิชาการและนักศึกษายังสามารถใช้ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาได้อีกด้วย ดังผลการวิจัยของสรชัย พิศาลบุตร (2538) พบว่าผู้ใช้สารสนเทศทางด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญในสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ด้านการศึกษา สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารเปรียบเสมือนแหล่งสารสนเทศสำคัญที่นักวิชาการ นักศึกษา และนักวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ต้องใช้ประโยชน์เพื่อการค้นคว้าหาข้อเท็จจริง และการใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง อันเป็นแนวทางทำให้เกิดการพัฒนาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (Jansen, 1991)

2. ด้านการวางแผน สิ่งพิมพ์ของธนาคารส่วนใหญ่ประกอบด้วยข้อมูลประเภทตัวเลขและสถิติ ซึ่งรายงานการพัฒนาทางการเงินและเศรษฐกิจต้องมีการคำนวณ คาดการณ์และอ้างอิงจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นที่ยอมรับในด้านข้อมูล แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารกลางของแต่ละประเทศ

นำเชื่อถือสูงและเป็นที่ยอมรับในด้านข้อมูล แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารกลางของแต่ละประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย) เป็นต้น ธนาคารโลก องค์การการค้าโลก เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ในการวางแผนทั้งในภาครัฐบาลและภาคธุรกิจเอกชน (Pellicer, 1992)

3. ด้านสังคม สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารที่มีเนื้อหาด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเงินหรือ เศรษฐศาสตร์ แต่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าทางการศึกษา ก็ย่อมมีความสำคัญต่อสังคมโดยรวมได้

เนื้อหาสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารไทย

การที่ธนาคารผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปนั้น ทำให้เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตมีขอบเขตครอบคลุมสาขาอื่น ๆ ที่มีใช้การเงินการธนาคารด้วย สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารจึงสามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่มตามเนื้อหาหลัก คือ 1. เนื้อหาวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ 2. เนื้อหาวิชาอื่น ๆ ที่มีใช้สาขาเศรษฐศาสตร์ และ 3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกิจการของธนาคาร ในแต่ละกลุ่มครอบคลุมรายละเอียดดังนี้

1 เนื้อหาวิชาการเศรษฐศาสตร์ นับเป็นเนื้อหาหลักของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร ในระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) ได้แบ่งเนื้อหาสาขาเศรษฐศาสตร์ (HB-HJ) ซึ่งเป็นหมวดย่อยในหมวดใหญ่ H สังคมศาสตร์ ออกเป็น 12 แขนงวิชา ประกอบด้วยเนื้อหาย่อยดังนี้

1.1 **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์** ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค ประวัติแนวความคิดทางเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์สวัสดิการ ระบบเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์การเมือง ระเบียบวิธีการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ ระเบียบวิธีวิจัยทางเศรษฐศาสตร์

1.2 **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ** ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของไทย ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของเอเชีย ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจยุโรป ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของอเมริกา เป็นต้น

1.3 **เศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณ** ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับคณิตเศรษฐศาสตร์ เศรษฐมิติ สถิติเศรษฐศาสตร์ แบบจำลองของเศรษฐกิจ การวิจัยขั้นดำเนินงาน

1.4 เศรษฐศาสตร์การเงิน ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับทฤษฎีและนโยบายการเงิน ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเอกชน ธนาคารกลาง ตลาดเงิน และตลาดทุน

1.5 เศรษฐศาสตร์การคลัง ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับทฤษฎีและนโยบายการคลังสถาบัน การคลัง การงบประมาณแผ่นดิน ภาษีอากรและเงินอุดหนุนต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล หนี้ สาธารณะ รัฐวิสาหกิจ

1.6 เศรษฐศาสตร์การค้า ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ สถาบันการเงินระหว่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศ ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1.7 เศรษฐศาสตร์การพัฒนา ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจนโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ การจำเริญเติบโตทางเศรษฐกิจเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความยากจน การวิเคราะห์โครงการ

1.8 เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดสรรกำลัง ตลาดแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ ซึ่งว่าด้วยเรื่องสภาพแรงงาน กฎหมายแรงงาน และการเจรจาต่อรองร่วม เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสุขภาพอนามัย เศรษฐศาสตร์ ประกันสังคม เศรษฐศาสตร์ประชากร เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการย้ายถิ่น

1.9 เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม เศรษฐศาสตร์การจัดการอุตสาหกรรม การผูกขาดและการแข่งขัน บริษัทนานาชาติ เศรษฐกิจว่าด้วยเทคโนโลยี อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ

1.10 เศรษฐศาสตร์เกษตร ครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับนโยบายการเกษตร การวางแผน การเกษตร การพัฒนาการเกษตร การผลิตทางการเกษตร ราคาผลิตผลเกษตร การตลาดการเกษตรและธุรกิจการเกษตร ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีทางการเกษตร การจัดการฟาร์ม การปฏิรูปและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เศรษฐศาสตร์ชนบท การชลประทานพืชผลต่าง ๆ การปศุสัตว์ การป่าไม้ การประมง ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ แร่ ที่ดิน เป็นต้น ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ สหกรณ์การเกษตร

1.11 เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ครอบคลุมเรื่องสิ่งแวดล้อมในการประยุกต์เศรษฐศาสตร์ ไปอธิบายปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดจากน้ำ

อากาศ เสียง กลิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางลบในนิเวศน์วิทยา ส่วนการสาธารณสุขครอบคลุมเรื่อง การวางแผนและกำหนดนโยบายสาธารณสุข การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ ในเรื่องของแบบแผนการบริโภคและรายจ่าย อุตสาหกรรมยาและโรงพยาบาล

1.12 เศรษฐศาสตร์ธุรกิจและบริหาร ครอบคลุมเรื่อง การจัดการธุรกิจต่าง ๆ การบริหารธุรกิจการตัดสินใจลงทุนทางธุรกิจ การตลาด ต้นทุนการผลิต ช่องทางการจำหน่าย

2. เนื้อหาวิชาอื่น ๆ ที่มีใช้เศรษฐศาสตร์ เป็นเนื้อหาในหมวดใหญ่ของระบบการจัดหมู่ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ซึ่งมี 21 หมวดใหญ่ ดังนี้

- ความรู้ทั่วไป (A)
- ปรัชญา จิตวิทยา ศาสนา (B)
- ประวัติศาสตร์ (C)
- ภูมิศาสตร์โบราณคดี (G)
- กฎหมาย (K)
- การศึกษา (L)
- ดนตรี (M)
- ศิลปกรรม (N)
- ภาษาและวรรณคดี (P)

3. เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกิจการของธนาคาร สิ่งพิมพ์ของธนาคารที่นำเสนอเนื้อหาในส่วนนี้ เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างธนาคารและพนักงาน เนื้อหาจึงมีลักษณะเป็นข่าวและหรือข้อเขียนที่เป็นความรู้ทางวิชาการที่เสริมสร้างความคิด ความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ และความบันเทิงที่ให้ความเพลิดเพลิน

เนื้อหาในสิ่งพิมพ์ที่เป็นข่าวของธนาคาร สามารถจำแนกเป็นข่าวบุคคล ข่าวกิจการของธนาคาร ข่าวที่เป็นนโยบาย ระเบียบและข้อปฏิบัติของพนักงาน และข่าวบริการสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สุริย์พร แสงทับทิม, 2525)

3.1 ข่าวบุคคล ข่าวเกี่ยวกับพนักงาน มีดังนี้ ข่าวการอบรมสัมมนาของพนักงาน รายงานการปฏิบัติงานของฝ่ายงาน ข่าวการบรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย ลาออก ข่าวการแนะนำพนักงานใหม่รายบุคคลของสาขาทั่วประเทศ

3.2 ข่าวเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร เป็นการรายงานเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของพนักงานให้ทราบ ข่าวประเภทนี้ ได้แก่ ข่าวการเปิดหรือย้ายที่ทำการสาขา ข่าวการเปิดสำนักงานแห่งใหญ่ของธนาคาร ข่าวกิจกรรมของธนาคาร ข่าวโครงการต่าง ๆ ที่ธนาคารดำเนินการเองและดำเนินการร่วม โครงการการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในธนาคาร ข่าวบริการธนาคารใหม่ ๆ ข่าวกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ด้านต่าง ๆ ข่าวกีฬา การแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างธนาคาร

3.3 ข่าวเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นข่าวเกี่ยวกับหลักการและข้อบังคับต่าง ๆ ของธนาคารที่ต้องการจะเผยแพร่ให้พนักงานทราบ ได้แก่ ข่าวรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน รับ-ส่งเอกสารของธนาคาร การจัดเก็บระบบเอกสารธนาคาร ข้อกำหนดการใช้ Software โปรแกรมต่าง ๆ ในความควบคุมของธนาคาร ข่าวรายละเอียดเกี่ยวกับทุนการศึกษาอบรม สัมมนาของธนาคาร ข่าวการปรับปรุงอัตราเงินเดือน เงินค่าครองชีพ สวัสดิการต่าง ๆ ของพนักงาน ข่าวประกาศเกี่ยวกับข้อตกลงของ ผู้บริหารกับสหภาพแรงงาน

3.4 ข่าวสังคมและบริการ เป็นข่าวความเคลื่อนไหวของสังคมภายในธนาคารและข่าว บริการพนักงานธนาคาร

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารไทย

ธนาคารผลิตสิ่งพิมพ์หลายประเภท แต่ละประเภทมีเนื้อหาและการนำเสนอแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการผลิตและความเหมาะสมกับผู้ใช้ สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารจึงสามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. หนังสือ เป็นสิ่งพิมพ์เย็บเล่มที่มีความหนาและขนาดต่าง ๆ กัน มีทั้งปกอ่อนและปกแข็ง เนื้อหาของหนังสือที่ผลิตโดยธนาคารมีทั้งเนื้อหาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และเนื้อหาอื่น ๆ และผลิตออกมาเผยแพร่ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นอินนันทนาการแก่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น หนังสือข้อคิดบัณฑิตใหม่ (ธนาคารกสิกรไทย จำกัด) เพื่อเป็นแนวทางการทำงานแก่บัณฑิตใหม่ มอบให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อแจกแก่บัณฑิตใหม่ (กิจการสัมพันธ์, มิถุนายน 2535)

2. จุลสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจบสมบูรณ์ในเล่ม มีความยาวประมาณ 5-50 หน้า เนื้อหาในจุลสารที่ผลิตโดยธนาคารเป็นหัวข้อทางการเงิน การธนาคารและเศรษฐกิจซึ่งเป็นที่สนใจในช่วงระยะเวลา

หนึ่ง จึงเป็นเรื่องใหม่และเป็นประโยชน์มาก เนื้อหาในจุลสารบางข้อไม่อาจหาได้จากสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ตัวอย่าง เช่น จุลสารออมสิน (ธนาคารออมสิน) จุลสารข่าวกรุงศรี (ความรู้เกษตร) (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด) จุลสารธนาคารกรุงเทพ (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด) จุลสารที่ให้คำแนะนำการบริการหรือติดต่อกับธนาคาร "Borrowing from your bank" "Improving your financial control and understanding your annual accounts" (Chase Manhattan Bank) (Campbell, 1990)

3. วารสารวิชาการ เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอบทความและข้อเขียนทางวิชาการที่ทันสมัย จัดพิมพ์อย่างต่อเนื่อง มีกำหนดออกแน่นอน เป็นรายเดือน ราย 3 เดือน เป็นต้น เนื้อหาในบทความที่ดีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ผลิตโดยธนาคารส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเงินการธนาคาร ซึ่งเขียนโดยผู้เขียนหลายคนและมีการอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูล ตัวอย่างเช่น วารสารเศรษฐกิจ (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด) รายงานเศรษฐกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย) "Economic Trends, The Economic Commentary, The Economic Review" (Federal Reserve Bank of Cleveland) (Sniderman, 1991) "International Finance" (Chase Manhattan Bank) (Junge, 1979)

4. วารสารประชาสัมพันธ์ภายใน เป็นสิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานผลิตขึ้นเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน โดยมุ่งเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า ความสำเร็จ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน (ตำราศักดิ์ ชัยสนิท, 2537) วารสารประชาสัมพันธ์ภายในของธนาคารจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างธนาคารกับพนักงาน ส่วนใหญ่ของสิ่งพิมพ์ประเภทนี้จะมีคำขึ้นต้นของสิ่งพิมพ์ว่า "ข่าว" "ข่าวสาร" "จดหมายข่าว" "สาร" เป็นต้น ธนาคารส่วนใหญ่ผลิตวารสารประชาสัมพันธ์ภายในอย่างน้อย 1 ชื่อ ตัวอย่าง ธ.ก.ส.สัมพันธ์ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) สารชาวชฎา (ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด) สื่อกลาง (ธนาคารศรีนคร จำกัด) สารสัมพันธ์ทอง (ธนาคารแหลมทอง จำกัด) เป็นต้น Newsletter ของธนาคารพาณิชย์ และ ธนาคารกลาง ธนาคาร Barclay ธนาคาร Lloy's (Pellicer, 1993)

5. รายงานการวิจัย เป็นสิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานผลิตของธนาคารมุ่งเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเรื่องเฉพาะทางด้านการเงินการธนาคาร หรือที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของธนาคาร ขอบเขตของเนื้อหาจึงครอบคลุมธุรกิจ การค้า การเกษตรและอุตสาหกรรมทุกด้าน ตัวอย่าง รายงานโครงการวิจัยธุรกิจบ้านจัดสรร (ธนาคารกรุงไทย จำกัด) รายงานการวิจัยผลกระทบต่อมาตรา 301 ต่อการค้าของไทย (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด) รายงานการวิจัยของธนาคารกลางต่างประเทศ แนะนำด้านการทำธุรกิจและลงทุน "Guide to doing business in..." "Establishing a company in..." (Campbell, 1990)

6. รายงานการประชุม เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นเอกสารที่เสนอหรือแถลงในการประชุมทางวิชาการที่จัดโดยธนาคาร เนื้อหาจึงเป็นการประชุม สัมมนา เสวนา ทางวิชาการ ในเรื่อง เศรษฐกิจ การเงิน และที่เกี่ยวข้อง ธนาคารได้จัดทำงบประมาณการประชุมหรือสัมมนา โดยแจกให้

ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป อาจติดต่อขอรับได้ที่ธนาคาร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Sniderman, 1991)

7. รายงานประจำปี เป็นสิ่งพิมพ์ที่สรุปผลการดำเนินงานของธนาคารในรอบปีที่ผ่านมา โดยรายงานผลประกอบการของธนาคารเปรียบเทียบกับผลงานในปีก่อน รวมถึงการคาดคะเนในอนาคตให้ข้อมูลด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่าย รายงานผู้บริหาร เป็นต้น รายงานประจำปีเป็นสิ่งพิมพ์ที่ธนาคารทุกแห่งต้องผลิตเพื่อจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (จิตต์ ทศนประเสริฐ, 2537)

8. หนังสือรายปี เป็นหนังสือที่ธนาคารผลิตออกมาปีละครั้ง โดยเสนอเนื้อหาที่เป็นความรู้ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์และสภาวะทางเศรษฐกิจในรอบปี ตัวอย่าง แนวโน้มธุรกิจ และอุตสาหกรรม ปี 2537 (ธนาคารทหารไทย จำกัด) สรุปภาวะอุตสาหกรรมปี 2537 และแนวโน้มปี 2538 (ธนาคารไทยทุน จำกัด) หนังสือรายปีที่ให้ข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และการจัดการทางการเงินของธนาคาร "Financial Statistic..." "Key to Economic Development..." "Economic Key Indicator..." (Pellicer, 1992)

การผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทย

ในการผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารนั้น ต้องมีหน่วยงานในธนาคารรับผิดชอบดำเนินการซึ่งหน่วยงานนั้น ๆ อาจรับผิดชอบตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับโดยติดต่อ การจัดพิมพ์ การจัดทำเป็นเล่ม หรือการว่าจ้างให้บริษัทอื่นรับไปจัดทำให้ทุกขั้นตอนข้างต้นหรือหน่วยงานผลิตในบางธนาคาร อาจจัดทำเฉพาะขั้นตอนการจัดเตรียมต้นฉบับ และจัดส่งให้โรงพิมพ์รับไปดำเนินการด้านการจัดพิมพ์ และเมื่อเสร็จเป็นรูปเล่มแล้วจึงจัดส่งกลับไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตเพื่อดำเนินการต่อไป หน่วยงานผลิตจึงเป็นศูนย์กลางข้อมูลสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร (ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูป, 2533) ดังจะได้กล่าวถึงลักษณะและหน้าที่ของหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทยต่อไป

ลักษณะและหน้าที่ของหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ธนาคาร

หน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารนั้นมีความแตกต่างกัน ตามประเภทของธนาคาร ขนาดของงาน จำนวนพนักงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับระบบการแบ่งงานของธนาคาร ในบางธนาคารมีหน่วยงานผลิตสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะ งานการผลิตจึงเป็นงานหลัก ในขณะที่หน่วยงานผลิตเป็นหน่วยงานย่อยอยู่ในหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่หลักด้านอื่น เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารสามารถจำแนกตามลักษณะ ของหน่วยงานที่สังกัดได้เป็น 4 กลุ่ม (สันทนา วรณบุตร, 2518) โดยแต่ละกลุ่มมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งพิมพ์ ดังนี้

1. หน่วยงานทางด้านวิชาการ มีหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย จัดทำรายงานภาวะการณ์การเงิน สถานการณ์เศรษฐกิจต่าง ๆ มีชื่อเรียกหน่วยงานดังนี้ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายวิจัยและวางแผน ฝ่ายกำกับและพัฒนา เป็นต้น หน่วยงานวิชาการของธนาคารไทยยังมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาผลงานวิจัยไปยังต่างประเทศ เพื่อนำฐานข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบันไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของไทยมีการเปิดเสรี ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์แก่นักลงทุนในประเทศ เช่น ด้านการส่งออก จำเป็นต้องศึกษาอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก (สุทธิพันธ์ ภูระหงษ์, 2538)

2. หน่วยงานด้านประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานธนาคารไปสู่สาธารณชน เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ลูกค้าในความมั่นคงเชื่อถือได้ และมีภาพพจน์ที่ดีต่อสาธารณชนและเป็นข่าวสารระหว่างธนาคารกับพนักงาน มีชื่อเรียกหน่วยงานดังนี้ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์นิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์

3. หน่วยงานด้านบุคลากรการพนักงาน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านบุคลากรของธนาคาร ตั้งแต่การเลือกสรรแต่งตั้ง บรรจุ ค่าจ้างสวัสดิการ การฝึกอบรม การพัฒนาบุคคล มีชื่อเรียกของหน่วยงานดังนี้ ฝ่ายการพนักงาน ฝ่ายพัฒนาองค์การและบุคลากร

4. หน่วยงานด้านเลขานุการ งานทะเบียนหุ้นธนาคาร มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเอกสาร เสนอผู้บริหาร เอกสารการประชุมกรรมการธนาคาร ผู้ถือหุ้น มีชื่อเรียกหน่วยงานดังนี้ ส่วนเลขานุการ ส่วนทะเบียนหุ้น

ปัจจัยที่ต้องพิจารณาประกอบการผลิตสิ่งพิมพ์ธนาคารไทย

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารต้องพิจารณาประเภทและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ ภาษา จำนวนการผลิตผู้เขียน และการอ้างอิงให้เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ นับเป็นปัจจัยหลักสำคัญของการผลิตสิ่งพิมพ์ที่ต้องพิจารณาพร้อม ๆ กันไป เพื่อให้สิ่งพิมพ์ที่ผลิตออกมามีเนื้อหาเหมาะสมกับประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และกลุ่มเป้าหมายผู้รับสิ่งพิมพ์ได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

ภาษาของสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ธนาคารผลิตส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย แต่ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ นับว่ามีความจำเป็นที่ธนาคารควรผลิตเช่นเดียวกัน

จำนวนฉบับที่ผลิต จำนวนฉบับของสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และประเภทของสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ ยังสัมพันธ์กับขนาดของธนาคารและงบประมาณที่ธนาคารจัดสรรให้ด้วย (ประยงค์ พิพัฒนกิจจำรูญ, 2533)

ผู้เขียนสิ่งพิมพ์ของธนาคาร ผู้เขียนสิ่งพิมพ์ของธนาคารมีทั้งที่เป็นบุคคลภายในและภายนอกธนาคาร ธนาคารนับเป็นแหล่งรวมบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพ และวิชาการด้านการเงินการธนาคารและด้านเศรษฐกิจ จึงมีนักวิชาการและนักการธนาคารเป็นผู้เขียน ส่วนบุคคลภายนอกนั้น ได้แก่ นักวิชาการในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้วย ธนาคารกลางในสหรัฐอเมริกา มีเศรษฐกิจในสังกัดแผนกวิจัยของธนาคารจำนวนมาก โดยเฉพาะสำนักผู้ว่าการธนาคารกลาง Board of Governor มีเศรษฐกิจ 200 คน ซึ่งมีหน้าที่ค้นคว้า ศึกษา และทำวิจัยของธนาคาร รวมทั้งผลิตผลงานวิชาการตีพิมพ์ในวารสาร รายงานการวิจัย (Jansen, 1991) เศรษฐกิจของธนาคาร มีลักษณะงาน 2 ประเภทคือ การวิเคราะห์และการสรุป (Analyzing) and (Briefing) เศรษฐกิจของ Security Pacific Bank วิเคราะห์งาน 4 ด้าน คือ Macroeconomic and financial, international, regional, and industry และงานที่สำคัญคือ สรุปงานวิเคราะห์ 4 ด้านข้างต้น เกี่ยวกับแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ (Cooper, 1989)

การอ้างอิง บทความหรือข้อเขียนทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารจำเป็นต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาเพื่อเป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน โดยผู้เขียนสามารถพิจารณาเลือกใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นสากล (สุพัฒน์ รัชตเมธี, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2538)

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ธนาคารไทย

ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารจากวารสารการเงินการธนาคาร (ข้อมูลสำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยในรอบ 12 เดือน, กันยายน 2534-กันยายน 2538) และการสอบถามทางโทรศัพท์ไปที่หน่วยงานที่ผลิตของธนาคารไทยภาครัฐ (5 แห่ง) และภาคเอกชน (14 แห่ง) รวมจำนวน 19 แห่ง ทำให้ได้ข้อมูลว่ามีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ในธนาคารทุกแห่ง ยกเว้นสหธนาคาร จึงมีธนาคาร 18 แห่ง มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์จำนวนทั้งสิ้น 49 หน่วยงาน ซึ่งแต่ละธนาคารมีจำนวนหน่วยงานที่ผลิตไม่เท่ากัน ธนาคารแห่งประเทศไทยมีมากที่สุด คือ 6 หน่วยงาน รองลงมาคือ ธนาคารกรุงเทพ 5 หน่วยงาน น้อยที่สุด คือ ธนาคารแหลมทอง ธนาคารมหานคร และธนาคารเอเชีย มี 1 หน่วยงาน ธนาคารอื่น ๆ มีจำนวน 2-4 หน่วยงาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยงานผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทยภาครัฐและภาคเอกชน

ธนาคาร	หน่วยงานผู้ผลิต	หน่วยงานผู้ผลิต				รวม
		วิชาการ	ประชาสัมพันธ์	การพนักงาน	ธุรการ	
ธนาคารภาครัฐ						
ธนาคารกรุงไทย						
	1.วิจัยธุรกิจ, ฝ่าย	x				2
	2.ประชาสัมพันธ์, ฝ่าย		x			
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์						
	1.ประชาสัมพันธ์, กอง สำนักวิชาการและแผน		x			2
	2.วิชาการ, กอง, สำนักวิชาการและแผน	x				
ธนาคารแห่งประเทศไทย						
	1.วิชาการ, ฝ่าย	x				6
	2.วิชาการ, หน่วย ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ	x				
	3.วิชาการ, หน่วย ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาตะวันออกเฉียงเหนือ	x				
	4.วิชาการ, หน่วย ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้	x				
	5.การพนักงานและการจัดองค์กรงาน, ฝ่าย			x		
	6.กำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน, ฝ่าย	x				
ธนาคารออมสิน						
	1.การประชาสัมพันธ์, กอง, สำนักผู้อำนวยการ		x			3
	2.บริหารงานบุคคล, ฝ่าย			x		
	3.วิจัยเศรษฐกิจ, กอง ฝ่ายวิจัยและวางแผน	x				
ธนาคารอาคารสงเคราะห์						
	1.วิชาการ, งาน สำนักกรรมการผู้จัดการ	x				2
	2.สารบรรณ, ส่วน ฝ่ายบริหารงานบุคคล			x		
หน่วยงานผู้ผลิตธนาคารภาครัฐ (15 หน่วยงาน) รวม		9	3	3	-	15

ตารางที่ 1 หน่วยงานผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทยภาครัฐและภาคเอกชน (ต่อ)

ธนาคาร	หน่วยงานผู้ผลิต		รวม
	วิชาการ	ประชาสัมพันธ์ การพนักงาน ธุรกิจ	
ธนาคารภาคเอกชน			
ธนาคารกรุงเทพ			
1.วิจัยธุรกิจเศรษฐกิจ, ส่วน ฝ่ายวิจัย	x		5
2.วารสารเศรษฐกิจ, ส่วน ฝ่ายวิจัย	x		
3.การพนักงาน, ฝ่าย		x	
4.บริหารงานกลาง, ส่วน ฝ่ายการประชาสัมพันธ์		x	
5.ข่าวสารของเรา, หน่วย ส่วนบริหารงานกลาง ฝ่ายการประชาสัมพันธ์		x	
ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ			
1.ทะเบียนหุ้น, ส่วน สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่			3
2.ประชาสัมพันธ์, ส่วน สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่	x		
3.การพนักงาน, ฝ่าย		x	
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา			
1.วิชาการและวางแผน, กลุ่ม สำนักประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	x		4
2.ประชาสัมพันธ์, ส่วน สำนักประธานเจ้าหน้าที่บริหาร		x	
3.ฝึกอบรม, ศูนย์ ฝ่ายการพนักงาน		x	
4.บริหารสินเชื่อ, ส่วน ฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อ	x		
ธนาคารกสิกรไทย			
1.บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด	x		3
2.ประชาสัมพันธ์, ส่วน สำนักบริหาร		x	
3.พัฒนาองค์กรและบุคคล, ฝ่าย		x	
ธนาคารทหารไทย			
1.วิจัยธุรกิจ, ส่วน ฝ่ายวิจัย	x		3
2.วิจัยเศรษฐกิจ, ส่วน ฝ่ายวิจัย	x		
3.โฆษณาและประชาสัมพันธ์, ฝ่าย		x	

ตารางที่ 1 หน่วยงานผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารไทยภาครัฐและภาคเอกชน (ต่อ)

ธนาคาร	หน่วยงานผู้ผลิต		หน่วยงานผู้ผลิต		รวม
	วิชาการ	ประชาสัมพันธ์	การพนักงาน	ธุรการ	
ธนาคารไทยทุน					4
1. วิจัยเศรษฐกิจและการเงิน, หน่วย ส่วนวิจัย ฝ่ายวางแผน และส่งเสริมการตลาด	x				
2. วิจัยภาวะอุตสาหกรรม, ส่วนวิจัย ฝ่ายวางแผนและส่งเสริมการตลาด	x				
3. หน่วยนิเทศสัมพันธ์, หน่วย ส่วนประชาสัมพันธ์ สำนักกรรมการ- ผู้จัดการ			x		
4. โฆษณา, หน่วย ส่วนประชาสัมพันธ์ สำนักกรรมการผู้จัดการ			x		
ธนาคารไทยพาณิชย์					3
1. บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด	x				
2. ผักกอบรมด้านการบริหาร, กลุ่ม ฝ่ายผักกอบรม				x	
3. ประชาสัมพันธ์, กลุ่ม ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ			x		
ธนาคารนครธน					2
1. วิชาการ, ฝ่าย	x				
2. ประชาสัมพันธ์, ส่วน ฝ่ายประชาสัมพันธ์			x		
ธนาคารนครหลวงไทย					2
1. วิจัยเศรษฐกิจและการเงิน, ศูนย์	x				
2. นิเทศสัมพันธ์, ศูนย์			x		
ธนาคารมหานคร					1
1. การเลขานุการและประชาสัมพันธ์, ส่วน			x		
ธนาคารศรีนคร					2
1. วิเคราะห์ข้อมูลและเศรษฐกิจ, ส่วน ฝ่ายวิจัยและวางแผน	x				
2. วารสาร, หน่วย สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่			x		
ธนาคารแหลมทอง					1
1. ทีมสนับสนุนงานบริหาร				x	
ธนาคารเอเชีย					1
1. ประชาสัมพันธ์ภายใน, หน่วย ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์			x		
หน่วยงานผู้ผลิตธนาคารภาคเอกชน (34 หน่วยงาน) รวม	13	14	5	2	34
หน่วยงานผู้ผลิตภาครัฐและเอกชน รวม	22	17	8	2	49

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ทั้ง 49 แห่งของธนาคาร 18 แห่ง มีหน้าที่ในการผลิตสิ่งพิมพ์และได้ผลิตสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ออกมาเผยแพร่ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดหน่วยงานของแต่ละธนาคาร ดังนี้

1. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ 2 หน่วยงานคือ ฝ่ายวิจัยธุรกิจ และฝ่ายประชาสัมพันธ์

1.1 ฝ่ายวิจัยธุรกิจ มีหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พยากรณ์ จัดทำแผนและโครงการของธนาคารทั้งในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม สิ่งพิมพ์ที่ผลิตเป็นประจำ คือ

วารสารเศรษฐกิจ (รายเดือน)
รายงานประจำปี ฉบับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
รายงานวิจัย
รายงานและสรุปข่าว

1.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของธนาคาร สิ่งพิมพ์ที่ผลิต คือ

ข่าวกรุงไทย ราย 10 วัน เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ประกอบด้วยปฏิทินข่าว ข่าวบริการธนาคาร ความรู้ทั่วไป

ฟ้าใส (รายเดือน) เป็นวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน สิ่งพิมพ์พิเศษอื่น ๆ ในโครงการศิลปะและวัฒนธรรม คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับทุนสนับสนุนจากธนาคารกรุงไทยให้รวบรวมข้อมูลภาษาจีนเกี่ยวกับล้านนาไทย แปลเป็นภาษาไทย จัดทำให้เสร็จทันในปี พ.ศ. 2539 (จุลสารสารานุกรมวัฒนธรรมไทย, ม.ค. - มี.ค. 2538)

2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มี 2 หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ผลิตสิ่งพิมพ์ คือ กองวิชาการ กับกองประชาสัมพันธ์

2.1 กองวิชาการ มีหน้าที่ดำเนินงานศึกษาและวิเคราะห์งานของธนาคารตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น งานศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม งานศึกษาภาวะการผลิตและการตลาดของพืชและสัตว์

เศรษฐกิจ โดยทำการศึกษาร่วมกับส่วนราชการในการวิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาสายพันธุ์ของพืช สัตว์ งานศึกษาค้นคว้าและข้อจำกัด ที่เกี่ยวกับอุปสงค์ของสินค้า งานวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคาร งานจัดทำรายงานกิจการประจำปีของธนาคาร (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, 2535) จัดทำสิ่งพิมพ์ทางวิชาการหลายประเภท คือ วารสารวิชาการ รายงานการวิจัย หนังสือรายปี รายงานประจำปี หนังสือที่ระลึกครบรอบปีธนาคาร

วารสารวิชาการ "ธ.ก.ส." (ราย 4 เดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วิทยาการทางการเกษตรทุกสาขา ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการให้บริการสินเชื่อการเกษตร รวมทั้งนำเสนอผลงานวิจัยของ ธ.ก.ส. ที่คาดว่าจะประโยชน์ไปสู่สาธารณชน (อมรรัตน์ ผู้พัฒนา, 2536)

วารสาร "วิชาการปริทัศน์" (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ ด้านการเงิน การธนาคาร เศรษฐกิจเกษตร/ชนบท รวมทั้ง นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัยโดยสรุปอย่างทั่วถึง (วารสารวิชาการปริทัศน์, 15 กรกฎาคม 2536)

วารสารนี้ กองวิชาการจัดทำตั้งแต่เขียนบทความจนถึงขั้นตอนการจัดพิมพ์ และเผยแพร่

รายงานประจำปี "รายงานกิจการ งบดุล และงบกำไรขาดทุนรอบปีบัญชี เมษายนของปี และมีนาคมปีถัดไป ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อนำเสนอต่อผู้ถือหุ้น คณะรัฐมนตรี เผยแพร่แก่บุคคลและหน่วยงานภายนอก

2.2 กองประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานของธนาคารในทุกด้านทั้งภายในและภายนอกธนาคาร เพื่อเผยแพร่กิจกรรมและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้เกิดขึ้นต้ององค์การ งานจัดทำสิ่งพิมพ์หรืออุปกรณ์ที่เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, 2535)

"ธ.ก.ส.สัมพันธ์" (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารภายในระหว่างพนักงานและธนาคาร เนื้อหาสาระเป็นเรื่องข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ภาพข่าวบุคคลในธนาคาร เรื่องกฎระเบียบ นโยบาย รวมทั้งสวัสดิการที่พนักงานควรทราบ เป็นการสื่อสารร่วมกันระหว่างพนักงานธนาคารสาขาทั่วประเทศ (ธ.ก.ส.สัมพันธ์, เมษายน 2533)

3. ธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ 6 หน่วยงาน คือ ฝ่ายวิชาการ (1) หน่วยวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาต่างๆ สังกัดฝ่ายวิชาการ (3) ฝ่ายการพนักงานและการจัดองค์การ (1) และฝ่ายกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน (1)

3.1 ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ทำการศึกษาและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและการเงิน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ติดตามและรวบรวมมา รวมทั้งการวิเคราะห์คาดคะเนภาวะเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางนโยบายและการปฏิบัติงานของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยรวบรวมและจัดทำสถิติเศรษฐกิจที่จำเป็นแก่การวิเคราะห์นั้น บริการ ค้นคว้าและเสนอรายงานภาวะเศรษฐกิจแขนงต่าง ๆ แก่ หน่วยราชการ งานที่สำคัญอีกงานหนึ่งของฝ่ายวิชาการ คือ การพิจารณากลยุทธ์ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างระบบการเงินของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปี รายงานสถิติและรายงานภาวะเศรษฐกิจต่าง ๆ ของธนาคาร และทำหน้าที่ตัวแทนการเงินของรัฐบาลในการติดต่อกับองค์กรการเงินระหว่างประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2535)

สิ่งพิมพ์ของฝ่ายวิชาการมีมากมาย ตัวอย่างเช่น วารสารเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ รายงานเศรษฐกิจรายเดือนฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษ วารสารวิชาการประจำปีของฝ่ายฯ รายงานการวิจัยรายงานประจำปี หนังสือสรุปภาวะเศรษฐกิจ สรุปภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีสิ่งพิมพ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาค ดังนี้

3.2 ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคใต้ จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้ (รายเดือน) เผยแพร่แก่ส่วนราชการและภาคเอกชนโดยทั่วไป และจัดทำเป็นหนังสือรายปี

3.3 ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดทำรายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (รายเดือน) และจัดทำเป็นหนังสือรายปี รายงานการวิจัยภาวะการผลิต การลงทุน และการจ้างงานของภาคอุตสาหกรรม การค้าและการก่อสร้าง ประจำงวดต้นปี และงวดกลางปี และหนังสือรายปีภาวะเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถิติการเงินการธนาคารประจำภาค (รายปี)

3.4 ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคเหนือ จัดทำรายงานเศรษฐกิจการเงินภาคเหนือ (รายเดือน) และจัดทำเป็นหนังสือรายปี

3.5 ฝ่ายการพนักงานและการจัดองค์กรงาน มีหน้าที่เกี่ยวกับการพนักงานและการจัดองค์กรงานของธนาคาร โดยพิจารณาดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับการพนักงาน ตลอดจนดำเนินการงานเกี่ยวกับการจัดองค์กรงาน การบริหารงาน การปรับปรุงระบบคน การจัดอัตราค่าจ้าง การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์ของฝ่ายการพนักงานคือ หน่วยพนักงานสัมพันธ์ ส่วนการพนักงาน 2 ฝ่ายการพนักงาน จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในชื่อ "พระสยาม" (รายเดือน) เผยแพร่แก่พนักงานธนาคารและพนักงานธนาคารที่ปลดเกษียณ

3.6 ฝ่ายกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน ทำหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาต และคำขอผ่อนผัน ของสถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจบริษัทเงินทุน ธุรกิจบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ฝ่ายกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน จัดทำเอกสารเพื่อใช้ในงานภายในของธนาคารแห่งประเทศไทย และ จัดทำรายงานประจำปี หนังสือรายปี ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน และธุรกิจ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ออกเผยแพร่แก่หน่วยงานภายใน และภายนอก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2539)

4. ธนาคารออมสิน หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารมี 3 หน่วยงาน คือ ฝ่ายวิจัยและวางแผน กองการประชาสัมพันธ์ และฝ่ายบริหารงานบุคคล

4.1 ฝ่ายวิจัยและวางแผน มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผนงาน พัฒนาธุรกิจ จัดทำ แผนของธนาคาร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภาวะเศรษฐกิจ การตลาด นำเสนอ ข้อมูลแก่ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของธนาคาร ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของธนาคาร และควบคุมดูแล การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบ การ และคำสั่งของธนาคาร (พันธุ์พิมพ์ กฤตสัมพันธ์, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2538) สิ่งพิมพ์ที่ผลิต ได้แก่

วารสารออมสินพัฒนา (รายเดือน) เป็นวารสารวิชาการเพื่อการใช้งานของพนักงานธนาคาร ออมสิน เสนอความรู้เชิงวิชาการ

รายงานประจำปี ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

วารสารข่าวเศรษฐกิจ (รายเดือน) เป็นวารสารวิชาการเพื่อการใช้งานภายในของพนักงาน ธนาคารออมสิน

4.2 กองการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ธุรกิจของธนาคาร และ เสริมสร้างภาพพจน์และความเข้าใจที่ดีต่อธนาคาร หน่วยงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์คือ แผนกประชาสัมพันธ์ภายใน จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในธนาคาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างพนักงานกับธนาคาร จำนวน 2 ชื่อ คือ

วารสารออมสิน (รายเดือน) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่หลัก วิชาการเกี่ยวกับการออมสิน การธนาคาร การเศรษฐกิจทั้งในการทฤษฎีและปฏิบัติแก่พนักงาน พร้อมกับ เสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับกิจการของธนาคารออมสิน

จุลสารออมสิน (รายสัปดาห์) เป็นจุลสารที่เสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวในธนาคาร บท ความวิชาการ สารบันเทิงต่าง ๆ สวัสดิการของธนาคาร ในช่วง 1 สัปดาห์ เนื้อหาของจุลสารออมสินเมื่อ ครบ 1 เดือน หากยังเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจจะมีการนำสรุปข่าวเพื่อลงตีพิมพ์ในออมสินสารราย เดือนด้วย

ผู้เขียนของวารสารออมสินและจุลสารออมสินนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักเขียนจากแผนกประชา สัมพันธ์ภายในและแผนกต่าง ๆ ในกองการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งบางครั้งจะเป็นเรื่องที่พนักงานธนาคาร ออมสินต่าง ๆ เขียนส่งมาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ และมีนักเขียนหรือผู้อ่านจากหน่วยงานภายนอกธนาคารส่ง เรื่องเข้ามาให้พิจารณาลงตีพิมพ์หรือเสนอข้อคิดเห็นมาแนะนำ (พินิตสุตา กุลมาตย์, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2538)

4.3 ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีหน้าที่วางแผนการบริหารงานบุคคลของธนาคาร และควบคุม ดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบการ และคำสั่ง ของธนาคาร หน่วยงานที่รับผิดชอบผลิตสิ่งพิมพ์ คือ กองสวัสดิการ และกองฝึกอบรม ฝ่ายบริหาร งานบุคคลจัดทำสิ่งพิมพ์ จำนวน 1 ชื่อ (เอกสารฝึกอบรม ปฐมนิเทศพนักงานธนาคารออมสิน, ม.ป.ป.) คือ วารสารกิจการสัมพันธ์ (รายเดือน) วัตถุประสงค์คือเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับพนักงาน เนื้อหาสาระแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับระเบียบ กฎของธนาคาร สวัสดิการ พระราชบัญญัติคุ้มครองด้านแรงงาน กิจ การของธนาคาร เรื่องที่พนักงานธนาคารควรทราบ (ศศกร นรกร, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2538)

5. ธนาคารอาคารสงเคราะห์ หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ 2 หน่วยงาน คือ งานวิชาการ และส่วน สารบรรณ

5.1 งานวิชาการ สำนักกรรมการผู้จัดการ ทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ด้านที่อยู่อาศัย โดยร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคณะอนุกรรมการที่อยู่อาศัย แห่งชาติ และการเคหะแห่งชาติ สิ่งพิมพ์ที่ได้จัดทำ คือ

รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยโดยจัดทำตั้งแต่ ปี พ.ศ.2536 จนถึงปัจจุบัน จัดการสัมมนา เรื่องที่อยู่อาศัย อาคารชุดและจัดทำเป็นเอกสารประกอบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่กลุ่มลูกค้า ผู้อยู่ในวงการ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เจ้าของโครงการที่อยู่อาศัยลูกค้า ผู้กู้ซื้อบ้าน ลูกค้าสินเชื่อบ้าน ตลอดจนหน่วยงาน ราชการ เอกชน และประชาชน ผู้สนใจทั่วไป

วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์ (รายเดือน) เป็นวารสารวิชาการที่ให้ข่าวสารเรื่องที่อยู่อาศัย สถานการณ์ปัจจุบันและคาดการณ์แนวโน้ม จัดทำฉบับปฐมฤกษ์เมื่อเมษายน 2538 (จันทร์เพ็ญ วิวัฒน์สุขเสรี, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2538)

รายการประจำปีธนาคาร เอกสาร แผ่นพับ เรื่องบ้าน และที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เพื่อเป็นข่าวสารความรู้แก่ประชาชน

5.2 ส่วนสารบรรณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน

1 ชื่อ คือ

วารสารเพื่อบ้าน เพื่อคุณ (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างธนาคารกับพนักงาน อีกทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคี ตลอดจนเผยแพร่ความรู้และข่าวสารธุรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยให้เนื้อหาที่เป็นข่าวสารความเคลื่อนไหว ในธนาคารอาคารสงเคราะห์แต่ละเดือน กิจการภายใน กีฬา สวัสดิการ และบริการของธนาคาร (วารสารเพื่อบ้านเพื่อคุณ, กรกฎาคม 2537)

6. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ 5 หน่วยงาน คือ ส่วนวารสารเศรษฐกิจ ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หน่วยข่าวสารของเร และฝ่ายการพนักงาน

6.1 ส่วนวารสารเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัย ทำหน้าที่จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจ

- วารสารเศรษฐกิจ (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่กิจการของธนาคาร และเสนอบทความทางเศรษฐกิจ การเงิน การค้าภายในและภายนอกประเทศ อุตสาหกรรมและการเกษตร

- Monthly (รายเดือน) เป็นวารสารเศรษฐกิจ ฉบับภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้ร่วมจัดทำรายงานประจำปีของธนาคารกับฝ่ายประชาสัมพันธ์

6.2 ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัย ทำหน้าที่ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล คัดเลือกรวบรวมเอกสารเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารธนาคาร รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านข้อมูลแก่หน่วยงานภายใน สิ่งพิมพ์ที่ผลิต คือ 1) จุลสารธนาคารกรุงเทพ 2) เอกสารวิชาการ 3) รายงานการ (ธนาคารกรุงเทพ, 2538)

6.3 ฝ่ายการประชาสัมพันธ์ เป็นศูนย์กลางด้านเอกสารเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกธนาคารทำหน้าที่พิจารณาครั้งกรองรายชื่อผู้ติดต่อขอรับเอกสารของธนาคารทั้งในและต่างประเทศ รับ - ส่ง

เอกสารต่าง ๆ ได้แก่ วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ Monthly วารสารเศรษฐกิจ ฉบับภาษาอังกฤษ จุลสารของธนาคาร ไปสเตอร์ แผ่นพับเกี่ยวกับบริการเงินฝาก บริการของธนาคาร รายงานการวิจัย รายงานประจำปี หนังสือครบรอบปีของธนาคาร เอกสารการปฏิบัติภายในธนาคาร หนังสือพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน "ข่าวสารของเรา" ให้แก่พนักงาน หน่วยงานภายในของธนาคาร สาขาของธนาคาร ลูกค้ายุติบัตรธนาคารที่ติดต่อ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเอกสาร อนึ่งบุคคลและหน่วยงานภายนอกสามารถติดต่อขอกรับเอกสารที่ธนาคารเผยแพร่จากฝ่ายการประชาสัมพันธ์ได้ (มณฑิเยว รานินานนท์, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2538)

6.4 หน่วยข่าวสารของเรา ส่วนบริหารงานกลาง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน ในชื่อ "ข่าวสารของเรา" (รายสัปดาห์) เผยแพร่ไปทั่วประเทศแก่พนักงานในสำนักงานใหญ่ สาขากลาง ส่วนภูมิภาค และพนักงานที่ปลดเกษียณ

"ข่าวสารของเรา" มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ความเคลื่อนไหว กิจกรรมต่าง ๆ ของธนาคารผู้บริหารของธนาคาร พนักงานและหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนแนวทาง นโยบาย หลักการบริหารของฝ่ายจัดการไปยังพนักงาน การเสนอขอทราบการดำเนินธุรกิจแต่ละหน่วยงานไปยังพนักงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และก่อให้เกิดความร่วมมือ ความภาคภูมิใจ และภาพพจน์ ตลอดจนความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายบริหารและพนักงาน และเป็นสื่อกลางระหว่างพนักงานด้วยกันเอง (สุริเยศ วิชาเทพ, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2538)

6.5 ฝ่ายการพนักงาน จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน "พนักงานสัมพันธ์" (รายไตรมาส) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสื่อสำหรับให้ความรู้คำแนะนำ สาระเป็นประโยชน์ต่อพนักงานธนาคาร

ฝ่ายการพนักงาน เคยจัดทำหนังสือรายปี บุคคลคุณภาพ เป็นหนังสือที่เสนอบุคคลในธนาคารได้รับยกย่องในด้านผลงาน การทำงาน ต่อมาได้ยุติการผลิตไป (จำรัส เขียวรุ่งเรืองศิริคุณ, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2538)

7. ธนาคารกรุงเทพฯพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารมีจำนวน 3 หน่วยงาน คือ หน่วยประชาสัมพันธ์ภายใน ส่วนทะเบียนหุ้น และหน่วยแรงงานสัมพันธ์

7.1 หน่วยประชาสัมพันธ์ภายใน ส่วนโฆษณาประชาสัมพันธ์ สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ภายในธนาคาร จัดทำข้อมูลสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์ เสนอผู้บริหาร ผลิตสิ่งพิมพ์

เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในคือ วารสารราย 3 เดือน สตางค์แดง เป็นวารสารเพื่อการสื่อสารภายในของ พนักงานธนาคารกรุงเทพฯพาณิชย์การ (สิงขร ร่อนรา, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2538)

7.2 ส่วนทะเบียนหุ้น สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่ จัดทำรายงานประจำปี ธนาคาร กรุงเทพฯพาณิชย์การ ฉบับสองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตามโอกาส

7.3 หน่วยแรงงานสัมพันธ์ ส่วนวินัยและพนักงานสัมพันธ์ ฝ่ายการพนักงาน จัดทำ วารสารเพื่อนพนักงาน (รายเดือน) เพื่อเป็นข่าวสารด้านการพนักงาน สวัสดิการ แรงงานและพนักงาน สัมพันธ์ และเป็นสื่อกลางระหว่างธนาคารกับพนักงานทั่วประเทศ (เพื่อนพนักงาน, มกราคม 2530)

8. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร จำนวน 4 หน่วยงาน คือ กลุ่มวิชาการและวางแผน ส่วนประชาสัมพันธ์ ศูนย์ฝึกอบรม และฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อ

8.1 กลุ่มวิชาการและวางแผน รับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามความ เคลื่อนไหวของภาวะเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลาดการเงิน ตลาดทุน สถาบันการเงิน การ ดำเนินงานและบริหารของธนาคาร สิ่งพิมพ์ที่จัดทำ คือ รายงานประจำปี และวารสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ จัด ทำแผนการดำเนินงานธุรกิจในภาพรวมของธนาคาร และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานดังกล่าว นำ เสนอผู้บริหาร พัฒนาและบริหารระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหาร (Management Information System)

กลุ่มวิชาการและวางแผน แบ่งสายงานรับผิดชอบด้านสิ่งพิมพ์ ดังนี้

สายวิจัยเศรษฐกิจ จัดทำ "วารสารเศรษฐกิจ และจุลสารประสาทสังข์" เพื่อเผยแพร่ใน ธนาคารและสถาบันภายนอก สายงานวิจัยเศรษฐกิจประกอบด้วย งานวิจัยเศรษฐกิจในประเทศ งานวิจัย เศรษฐกิจอุตสาหกรรม งานวิจัยเศรษฐกิจต่างประเทศ และงานวารสารสิ่งพิมพ์

สายการเงินการธนาคาร จัดทำรายงานประจำปีของธนาคาร เพื่อแจกจ่ายผู้ถือหุ้น ธนาคารตัว แทนต่างประเทศ บุคคลและองค์กรที่สนใจ สายการเงินการธนาคาร ประกอบด้วย งานสถาบันการเงิน งาน ตลาดเงิน งานตลาดทุน (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด, 2539)

8.2 กลุ่มส่งเสริมธุรกิจ รับผิดชอบด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจการของธนาคาร จัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวภายในธนาคาร และจัดทำจุลสารข่าวกรุงศรี ร่วมกับงาน

ศิลปกรรมจัดทำ เอกสารแผ่นพับบริการของธนาคาร สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือของสำนักพิมพ์ศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ เรื่อง เสภากรุงศรี ศรีศรทธา เป็นต้น (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด, 2539)

8.3 **ศูนย์ฝึกอบรม** รับผิดชอบดำเนินการในการจัดการฝึกอบรมให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของธนาคาร รวมถึงการจัดพนักงานธนาคารไปศึกษาอบรมภายนอกทั้งในและต่างประเทศ จัดทำเอกสารรายสองเดือน จุลสารฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรธนาคาร เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานธนาคาร และส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อธนาคาร

8.4 **ฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อ** ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจในประเทศและระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ติดตามนโยบาย และแผนงานพัฒนาของรัฐ รวมทั้งนโยบายในการส่งเสริมการลงทุน ศึกษาและวิจัยภาวะการผลิต การตลาดของสินค้า และธุรกิจที่สำคัญ เพื่อกำหนดทิศทางและวางแผนการให้สินเชื่อ ส่งเสริมการให้สินเชื่อรายใหม่และเสนอแนะสู่ทางการลงทุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกโครงการสำคัญ จัดทำสิ่งพิมพ์วิชาการของฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อ วารสารรายเดือน "สารส่งเสริมสินเชื่อ"

ต่อมาผู้บริหารของธนาคาร เล็งเห็นว่าวารสารและจุลสารของธนาคารบางฉบับมีเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ในการจัดทำที่คล้ายคลึงกันมาก ดังนั้นจึงให้รวมจุลสารประเภทสิ่ง จุลสารฝึกอบรม และสาส์นสาขา (เริ่มจัดทำเมื่อ ม.ค. 2539) เป็นฉบับเดียวกัน โดยใช้ชื่อ "จุลสารประเภทสิ่ง" ปรับปรุงกำหนดออกจากราย 3 เดือน เป็นรายเดือน โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มส่งเสริมธุรกิจศูนย์ฝึกอบรม และฝ่ายวางแผนและพัฒนาธุรกิจสาขาพร้อมกัน

ด้านวารสารวิชาการของธนาคาร มีการรวมวารสารเศรษฐกิจการตลาดกับสารส่งเสริมสินเชื่อ เป็นฉบับเดียวกัน โดยกลุ่มวิชาการและวางแผน จัดทำร่วมกับฝ่ายวิจัยและวางแผนสินเชื่อ ทั้งนี้ได้ยุติการจัดทำจุลสารฉบับข่าวกรุงศรี (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด, 2539)

9. **ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)** มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร 3 หน่วยงาน คือ ส่วนประชาสัมพันธ์ ส่วนสื่อสัมพันธ์องค์กร และฝ่ายวิชาการ

9.1 **ส่วนประชาสัมพันธ์** รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์ภายนอก อยู่ในความรับผิดชอบโดยแผนกกิจกรรม ส่วนประชาสัมพันธ์ มีดังนี้

- ประกาศศิลปกรรมร่วมสมัย และจัดทำหนังสือรวบรวมผลงานจากการประกวดดังกล่าว

- การจัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์ธนาคาร ประจำปี เช่น ไฮไลต์ ต่าง ๆ

ในการจัดทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภายนอกนั้นมีทั้ง ส่วนประชาสัมพันธ์ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเองและหรือติดต่อจ้างบุคคล หน่วยงานภายนอกมาจัดทำขึ้น ส่วนใหญ่จัดทำในลักษณะเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ถือหุ้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้บริหารระดับสูงที่เข้าร่วมประชุมในงานที่ธนาคารจัด และสถาบันอุดมศึกษา ส่วนสิ่งพิมพ์บางประเภทที่จัดพิมพ์ เพื่อนำรายได้เป็นการกุศล ธนาคารจะจัดจำหน่ายเองและฝากวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัย และศูนย์หนังสือของห้างสรรพสินค้า

ส่วนประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบ ในโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ กิจกรรมที่เป็นการเฉลิมพระเกียรติของสถาบันพระมหากษัตริย์ และในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถครบ 60 พรรษา ได้จัดให้มีการจัดประกวดจิตรกรรมเฉลิมพระเกียรติชิงรางวัลกนกทอง นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติพัฒนาการศึกษา โดยการให้ทุนการศึกษาในระดับต่าง ๆ (จุฬาลักษณ์ แก้วกุลธนิษฐ์; สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2538) อีกทั้งยังได้จัดทำหนังสือ "ข้อคิดบัณฑิตใหม่" เพื่อเป็นแนวทางการทำงานแก่บัณฑิตใหม่ มอบให้สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อแจกแก่บัณฑิตใหม่ (กิจการสัมพันธ์, 2535)

9.2 ส่วนสื่อสัมพันธ์องค์กร จัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน "วารสารกิจการสัมพันธ์"

วารสารกิจการสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้ สึกร่วม และสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร วารสารกิจการสัมพันธ์ มีเนื้อหาสาระ เน้นการสื่อสารภายในองค์กร ระหว่างธนาคารกับพนักงานกล่าวถึงความเคลื่อนไหวทางด้านกิจกรรมของธนาคาร ข่าวความเคลื่อนไหวในธนาคาร ข่าวจัดงานสังสรรค์คุณภาพชีวิต จิตวิทยา - ความรู้ทั่วไป ปกิณกะสัมพันธ์ - ย้ายที่ทำการสาขา คำขวัญธนาคาร แนะนำฝ่ายงานใหม่ (รุ่งนภา บุญดีสมโชค, สัมภาษณ์, 3 พฤษภาคม 2538)

9.3 ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนศึกษาสู่ทางการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงเชิงธุรกิจ งานของฝ่ายวิชาการธนาคารได้จัดแบ่งเป็น 5 ส่วนงาน

1. ส่วนวิจัยเศรษฐกิจทั่วไป
2. ส่วนวิจัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
3. ส่วนวิจัยการเงิน
4. ส่วนวิจัยอุตสาหกรรม
5. ส่วนวิจัยเกษตรกรรม

การผลิตผลงานด้านวิชาการ ได้จัดทำเป็น วารสารรายปักษ์ "สรุปข่าวธุรกิจ" รายงานการวิจัย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ผลงานด้านวิชาการดังกล่าวนอกจากจะได้ให้ประโยชน์ภายในธนาคารแล้ว ยังนำไปเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนทุกแขนงอีกด้วย (ข้อมูลสำคัญของธนาคารไทยพาณิชย์ไทย ในรอบ 12 เดือน, กันยายน 2536)

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2538 ฝ่ายวิชาการได้แยกมาตั้งเป็นบริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด โครงสร้างฝ่ายงานที่ถูกแบ่งออกเป็น 6 ฝ่ายงานหลัก ๆ คือ ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจมหภาค ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจจุลภาค ฝ่ายวิจัยการเงินการธนาคาร ฝ่ายวิจัยการลงทุน ฝ่ายวิจัยภาษา และฝ่ายสำนักผู้บริหาร นายพิศาล มโนลีหกุล กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ กล่าวว่า แผนการจัดตั้งบริษัทศูนย์วิจัย โดยแยกฝ่ายวิชาการของธนาคารออกมานั้น เป็นหนึ่งในกระบวนการริเริ่มจริงของธนาคารกสิกรไทย ซึ่งมีผลทำให้ทั้งแนวทางและวิธีการทำงานถูกเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ นโยบายหลักในการดำเนินงานของบริษัท คือ การผลิตและวิจัยข้อมูลทุกประเภทให้แก่ธนาคารกสิกรไทย บริษัทในเครือของธนาคารและเผยแพร่แก่สื่อมวลชน โดยไม่มีนโยบายขายข้อมูลหรืองานวิจัยที่ผลิตขึ้น ดังนั้นบริษัทจึงไม่มีรายได้ใด ๆ ทั้งสิ้น (สุทธิพันธ์ ภูระหงษ์, 2538)

เอกสารที่จัดพิมพ์เผยแพร่ เดิม คือ สรุปข่าวธุรกิจ ได้ยุติการผลิตเมื่อ กุมภาพันธ์ 2538 คงเหลือเพียงเอกสารที่ใช้เผยแพร่ภายในธนาคาร ได้แก่ กระแสธุรกิจ ประเด็นการเงิน ก้าวทันโลก เอกสารรายงานการวิจัยเฉพาะกิจ Current Issues ได้แก่ ทันเกมการเงิน คลื่นเศรษฐกิจ และชีพจรธุรกิจ (ข้อมูลสำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทย ในรอบ 12 เดือน, กันยายน 2538)

ในปัจจุบันสิ่งพิมพ์ของบริษัท ๆ ผลิตเป็นจำนวนมากเพื่อการใช้งาน และเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน จึงมีการเปลี่ยนแปลงวาระกำหนดออก และรูปแบบออกมาสม่ำเสมอ ต่อมาบริษัทฯ ได้ปรับปรุงสิ่งพิมพ์ที่ออกมาหลายรายชื่อ เหล่านี้คงเหลือเพียง 2 รายชื่อ คือ "ประเด็นวิเคราะห์" "กระแสทรรศน์" (รายสะดวก) ส่วนรายงานการวิจัยเฉพาะกิจ Current Issues นั้น ก็ยังคงจัดทำเป็นปกติ อย่างไรก็ตามการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ของบริษัทฯ ยังคงเป็นลักษณะ Free of Charge แก่สื่อมวลชน หน่วยงานรัฐ หากประชาชนหรือหน่วยงานเอกชนต้องการข้อมูลนั้น ในอนาคตอาจมีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างหน่วยงาน หรือใช้วิธีการนำไปถ่ายเอกสารแทน (เพียรพรรณ กำเหนิดศิริ, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2538)

10. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารจำนวน 3 หน่วยงาน คือ ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ ส่วนวิจัยธุรกิจ สังกัดฝ่ายวิจัย และฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์

10.1 ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ ดูแลและวิจัยด้านเศรษฐกิจ โดยแบ่งลักษณะงานวิจัยได้ 4 หน่วย

- หน่วย วิจัยเศรษฐกิจทั่วไป วิจัยเรื่องเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์มหภาค
- หน่วย วิจัยเศรษฐกิจพื้นฐาน วิเคราะห์และวิจัยเรื่องอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนงานด้านสินเชื่อ
- หน่วยวิจัยภาวะการเงิน ศึกษาเรื่องการเงินในประเทศ การแลกเปลี่ยนและปริวรรตเงินตรา
- หน่วยวิจัยเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ศึกษาเรื่องการค้าเคลื่อนไหวภาวะการเงินต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนต่าง ๆ

หน่วยงานในส่วนวิจัยเศรษฐกิจ รวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ในรูปสิ่งพิมพ์ประจำ คือ

- วารสารเศรษฐกิจสนเทศ รายเดือน เดิมได้จัดทำวารสารรายเดือนชื่อ "แนวโน้มเศรษฐกิจ" "เศรษฐกิจต่างประเทศ" ซึ่งปัจจุบันงดออกแล้วเหลือ เศรษฐกิจสนเทศอย่างเดียว
- หนังสือรายปี สรุปภาวะเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปี และแนวโน้มครึ่งปีหลัง
- หนังสือวิชาการ ตามวาระโอกาสต่าง ๆ หรือที่ผู้จัดการฝ่ายวิจัยกำหนดนโยบายส่วนใหญ่ เป็นเรื่องทางเศรษฐกิจที่อยู่ในความสนใจขณะนั้น เช่น ปี พ.ศ. 2537 จัดทำหนังสือ ผลกระทบของแกตต์ และในช่วงครบรอบ 30 ปี ของธนาคารได้จัดทำสามทศวรรษ ธนาคารทหารไทย
- รายงานการวิจัย เขียนผลงานการวิจัย ประกอบการทำงานและเผยแพร่ออกมา
- รายงานประจำปี จัดทำรายงานประจำปี รายงานผลการดำเนินงานของธนาคาร

10.2 ส่วนวิจัยธุรกิจ ดูแลวิจัยด้านธุรกิจการตลาดทั่วไป และเฉพาะกิจ โดยแบ่งลักษณะงานวิจัยได้ 3 หน่วย หน่วยวิจัยธุรกิจ ภูมิภาค 1 หน่วยวิจัยทางธุรกิจภูมิภาค 2 หน่วยวิจัยเศรษฐกิจอินโดจีน ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจธุรกิจของประเทศในอินโดจีน

หน่วยงานในส่วนวิจัยธุรกิจ รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ ประกอบการทำงานของธนาคารในการสนับสนุนงานสินเชื่อ การขยายสาขาของธนาคารไปในภูมิภาคและประเทศอินโดจีน และเสนอข้อมูลให้แก่ผู้บริหารของธนาคาร สิ่งพิมพ์ที่จัดทำมักจะเป็นรายงานการวิจัยที่ใช้ในงานธนาคาร ไม่ได้เผยแพร่ออกสู่ภายนอก ยกเว้นบางเรื่องที่สามารถจัดทำเป็นวารสารวิชาการ เช่น เศรษฐกิจอินโดจีน รายไตรมาส เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสที่ 1 2538

10.3 ฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติงานธนาคารเกี่ยวกับการเผยแพร่กิจการและสร้างความเชื่อถือแก่ประชาชนทั่วไป

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในของธนาคาร คือ หน่วยประชาสัมพันธ์ ภายใน ทำหน้าที่ในการบำรุงขวัญ สร้างกำลังใจในการทำงานให้แก่พนักงานธนาคาร

กิจกรรมด้านสิ่งพิมพ์ของหน่วยประชาสัมพันธ์ภายใน

1. จัดทำวารสารธนาคารทหารไทย รายเดือน เพื่อเผยแพร่แก่พนักงานธนาคาร ผู้ถือหุ้นธนาคาร
2. จัดทำจดหมายข่าว TMB Newsletter (รายสัปดาห์) เพื่อการสื่อสารภายในธนาคาร มีความทันเหตุการณ์กว่าวารสาร ธนาคารทหารไทย รายเดือน (วิทยา พหลโยธิน, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม, 2538)

11. ธนาคารไทยหนู จำกัด (มหาชน) หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร มี จำนวน 4 หน่วยงาน คือ หน่วยวิจัยเศรษฐกิจและการเงิน หน่วยวิจัยภาวะอุตสาหกรรม หน่วยนิเทศสัมพันธ์ และหน่วยโฆษณา

หน่วยวิจัยเศรษฐกิจและการเงิน และหน่วยวิจัยภาวะอุตสาหกรรม สังกัดส่วนวิจัย ฝ่ายวางแผนและส่งเสริมการตลาด ทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศ

11.1 หน่วยวิจัยเศรษฐกิจและการเงิน จัดทำวารสารกระแสนธุรกิจ (รายเดือน) มีเนื้อหาด้านธุรกิจต่าง ๆ ในตลาด ปัจจุบันและคาดการณ์แนวโน้ม หนังสือรายปีสรุปภาวะเศรษฐกิจ ในช่วง 9 เดือนแรกของปี และแนวโน้มเศรษฐกิจไตรมาสที่ 4 ของปี หนังสือรายปี สรุปภาวะการเงินในรอบ 6 เดือนของปี

จัดทำวารสารวิชาการรายเดือน วารสารสรุปภาวะการเงินภายในประเทศและต่างประเทศประจำเดือน (ชื่อเดิม) ต่อมาเปลี่ยนชื่อวารสารเป็น วารสารสรุปภาวะการเงิน มีเนื้อหาด้านการเงินในและต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย (สายสุดา สุวรรณอำไพ, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2538)

11.2 หน่วยวิจัยภาวะอุตสาหกรรม จัดทำวารสารวิชาการ วารสารทิศทางอุตสาหกรรม (รายเดือน) มีเนื้อหาด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในภาวะตลาดปัจจุบัน ตลอดจนการพยากรณ์ภาวะอุตสาหกรรมในอนาคต จัดทำหนังสือรายปี สรุปภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันและแนวโน้มต่อไป รายงานการวิจัยสรุปภาวะเศรษฐกิจรายจังหวัด มีการจัดทำต่อเนื่องทุกปี

สิ่งพิมพ์วิชาการของส่วนวิจัยต่าง ๆ นี้ ได้จัดเผยแพร่โดยการให้เป็นอภิธานการและการจัดจำหน่ายไปด้วย โดยวิธีจำหน่ายวารสารใช้วิธีบอกรับเป็นสมาชิกกรายปี ส่วนรายงานการวิจัย จำหน่ายปลีกเท่านั้น (ธนาคารไทยทุน, 30 พฤษภาคม 2538)

11.3 หน่วยสารนิเทศสัมพันธ์ จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน คือ วารสารรายเดือน "จุลสาร สายใย ไทยทุน" และ "จุลสารบอกเล่าแก้วสิบ" (สกนธ์ ชาญพิทยกิจ, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2538)

- จุลสารสายใยไทยทุน เป็นวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน เผยแพร่แก่ผู้ถือหุ้นลูกค้า และพนักงานของธนาคาร เพื่อเสริมภาพพจน์ของธนาคารสู่สาธารณชน มีเนื้อหาภายในคือ ข่าวความเคลื่อนไหวในธนาคาร บทความทางการเงินและเศรษฐกิจ กิจกรรมนันทนาการ กีฬา บริการของธนาคาร

- จุลสารบอกเล่าแก้วสิบ เป็นสารสำหรับพนักงานธนาคารไทยทุนเป็นข่าวสารบอกกล่าวระหว่างธนาคารต่อพนักงาน มีเนื้อหาด้านข่าวสารเทคโนโลยีธนาคาร ข่าวสาขา แกร็ดธุรกิจ และเบ็ดเตล็ด

11.4 หน่วยโฆษณา จัดทำรายงานประจำปีฉบับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ รวมทั้งรายงานครบวงจรประจำปีของธนาคาร

12. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคารมีจำนวน 3 หน่วยงาน คือ ฝ่ายวิจัยและวางแผน ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ และฝ่ายฝึกอบรม

12.1 ฝ่ายวิจัยและวางแผน ทำหน้าที่ค้นคว้ารวบรวมและวิจัยด้านเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร ทั้งในและต่างประเทศ มีหน่วยงานย่อยภายใน ส่วนงานที่รับผิดชอบสิ่งพิมพ์ของธนาคาร คือ กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ

กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ จัดทำวารสารวิชาการ คือ วารสารวิชาการเศรษฐกิจปริทัศน์และสถานการณ์เศรษฐกิจ (รายเดือน) นอกจากนี้มีเอกสารรายงานการวิจัย รายงานการสัมมนาหรือการประชุมทางวิชาการ แม้ว่ากลุ่มวิจัยเศรษฐกิจ จะมีการสร้างระบบงานวิจัยและฐานข้อมูลทางเศรษฐกิจที่กว้างขวาง ผลงานทางการผลิตสิ่งพิมพ์เป็นที่ยอมรับทั่วไป แต่ขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ บางครั้งการพัฒนางานไม่ต่อเนื่อง (บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์, 2537) เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านวิชาการแก่ธนาคาร พร้อมกับให้บริการงานวิจัยที่มีคุณภาพแก่ผู้ถือหุ้นและพนักงาน ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งบริษัทศูนย์วิจัย ไทยพาณิชย์ จำกัด เพื่อจะสามารถขยายงานด้านวิจัย ให้เติบโตได้อย่างเต็มที่ มีอิสระในการทำงานเป็นเอกเทศ และเอื้อประโยชน์ต่อบริษัทในเครือเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง โดยไม่ต้องไปซื้อทั้งนี้ยังสามารถสร้างรายได้ให้หน่วยงานได้

บริษัท ศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์ จำกัด เป็นบริษัทในเครือธนาคารไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ กิจการผู้ลงทุน และผู้ดำเนินโครงการทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยขอบเขตการดำเนินงานจะครอบคลุมถึงการวิจัยเศรษฐกิจ แบบครบวงจร ตั้งแต่ระดับจุลภาคจนถึงมหภาค (สุทธิพันธ์ ภูระหงษ์, 2538)

ผลงานวิจัยของบริษัทศูนย์วิจัย ไทยพาณิชย์ จะให้บริการแก่ผู้สมัครเป็นสมาชิกสิ่งพิมพ์ของบริษัทฯ โดยมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมาชิกสิ่งพิมพ์แต่ละประเภท งานวิจัยที่พร้อมให้บริการในปัจจุบันประกอบด้วย

สถานการณ์เศรษฐกิจ เป็นวารสารรายเดือนที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลล่าสุดทางเศรษฐกิจและการเงิน พร้อมทั้งนำเสนอตารางสถิติข้อมูลที่สำคัญ

เศรษฐกิจปริทัศน์ วารสารรายเดือนที่นำเสนอ บทความวิเคราะห์ประเด็น ทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ (Current Issues)

แนวโน้มธุรกิจ เป็นรายงานการศึกษาและวิเคราะห์ธุรกิจประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้าง การดำเนินธุรกิจ ภาวะปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตทั้งด้านการตลาดและการผลิต นอกจากนี้ยังให้เน้นถึงปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อธุรกิจอีกด้วย (ข้อมูลการสมัครสมาชิกวารสาร บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์, 2538)

12.2 ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ ทำหน้าที่ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ภาพพจน์ของธนาคารให้เป็นที่ศรัทธาต่อสาธารณชน ดำเนินงานด้านสิ่งพิมพ์ คือ จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในคือ วารสาร "สื่อประชาสัมพันธ์ภาพพจน์ไบโพธิ์" (ชื่อเดิมคือ ข่าว ธพ. ไบโพธิ์) (ราย 2 เดือน) นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำจุลสารวิชาการ "จุลสารสารานุกรมวัฒนธรรมไทย" (รายไตรมาส) เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องวัฒนธรรมและมรดกของประเทศไทย อีกทั้งประสานงานให้การสนับสนุนเรื่องการจัดพิมพ์สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคต่าง ๆ แก่สถาบันไทยศึกษา (จุลสารสารานุกรมวัฒนธรรมไทย, ก.ค. - ก.ย. 2536)

12.3 ฝ่ายฝึกอบรม มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบุคลากรของธนาคาร โดยสายโสตทัศนูปกรณ์ และการเผยแพร่ จัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในชื่อ "วารสารร่วมโพธิ์" (รายเดือน) เพื่อให้พนักงานของธนาคาร เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ด้านการฝึกอบรมระหว่างธนาคารกับพนักงาน

13. ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร จำนวน 2 หน่วยงาน คือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายประชาสัมพันธ์

13.1 ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่วิจัยค้นคว้าทางด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม เพื่อเสนอข้อมูลให้ผู้บริหาร เป็นแนวทางกำหนดนโยบาย เป็นข้อมูลสนับสนุนการพิจารณาปล่อยสินเชื่อของธนาคาร ฝ่ายวิชาการแบ่งส่วนงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

- ส่วนวิเคราะห์โครงการ ทำหน้าที่เขียนบทความ รายงานภาวะความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจและการเงิน อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ดัชนีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่ แนวหน้า ประชาชาติธุรกิจ กรุงเทพธุรกิจ เป็นต้น วารสารวิชาการของสถาบันการศึกษา นอกจากนี้บทความวิชาการต่าง ๆ ได้เผยแพร่ในสถานวิทยุโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ บทความต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ ได้รวบรวมจัดทำเป็นหนังสือในทุกสิ้นปี

- ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ศึกษาด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ภาพรวมของประเทศในด้านภาคการเกษตร ภาคการเงินการธนาคาร การค้าและบริการและภาคอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ เขียนบทความเพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สินเชื่อของธนาคาร บทความต่าง ๆ ได้ รวบรวมและจัดทำเป็นรูปเล่ม หนังสือรวมบทความทุกสิ้นปี

หนังสือที่จัดทำโดยส่วนงานทั้งสองส่วนของฝ่ายวิชาการธนาคารนครชน นอกจากจะให้ เป็นประโยชน์ต่อพนักงานของธนาคารแล้ว ยังเผยแพร่แก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป ห้องสมุด สถาบันการศึกษา ต่าง ๆ เพื่อเป็นวิทยาทาน เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในสาขาด้านนี้อีกด้วย (ลือชัย เจียวไพบูลย์, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2538)

13.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างภาพพจน์ของ ธนาคารให้เป็นที่เชื่อถือ ครีธาต่อมหาชน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพพนักงาน สนับสนุนนโยบายการตลาด ของธนาคาร สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุนในกิจการของธนาคาร

ส่วนงานของฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำสิ่งพิมพ์ของธนาคาร คือ ส่วนวารสารสัมพันธ์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลและติดต่อประสานงานด้านข่าวสารระหว่างธนาคาร กับสื่อมวลชน มีหน่วยงานสัมพันธ์รับผิดชอบจัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน คือ วารสาร นครชนสัมพันธ์ เสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวในธนาคาร ผลการดำเนินงานและสวัสดิการต่าง ๆ ของ ธนาคาร (จันทร์เพ็ญ กรวิทยาคูณ, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2538)

14. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร 2 หน่วยงาน คือ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและการเงิน และ ศูนย์นิเทศสัมพันธ์

14.1 ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและการเงิน รับผิดชอบงานวิชาการและงานวิจัยของธนาคาร วิเคราะห์และรายงานเสนองานวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของธนาคาร ด้านสินเชื่อ ด้านนโยบาย เป็น ข้อมูลแก่ผู้บริหารในการกำหนดแนวทางของธนาคาร อีกทั้งงานวิจัยของธนาคารยังได้เผยแพร่เป็นประโยชน์ ต่อสาธารณชน มีส่วนงานรับผิดชอบ ภายในฝ่าย 2 ส่วน คือ ส่วนวิจัยเศรษฐกิจ และส่วนวิจัยการเงิน

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและการเงิน ได้จัดทำสิ่งพิมพ์วิชาการ จำนวน 3 ชื่อ คือ

1. วารสารเศรษฐกิจทัศน์ (รายไตรมาส) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ ธนาคารและเผยแพร่ข่าวสารเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อธนาคารและสาธารณชน วารสารเศรษฐกิจทัศน์ มีเนื้อหา ด้านเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ การเงิน การค้าและบริการ อุตสาหกรรม (เศรษฐกิจทัศน์, เมษายน - มิถุนายน 2533)

2. วารสารการเงินปริทัศน์ (รายสัปดาห์) มีเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ภาวะการเงินในประเทศ ในรอบสัปดาห์ และภาวะการเงินต่างประเทศในรอบสัปดาห์ รวมทั้งอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย

3. รายงานประจำปีธนาคาร รวมทั้งรายงานงบการเงินและงบดุลครึ่งปี และสิ้นปี ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ผลประกอบการของธนาคารที่ผ่านมาในรอบปี

14.2 ศูนย์นิเทศสัมพันธ์ รับผิดชอบงานด้านประชาสัมพันธ์ธนาคาร เผยแพร่ชื่อเสียง เสริมสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อธนาคารในหมู่มหาชน เพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีแก่ธนาคาร ศูนย์นิเทศสัมพันธ์มีส่วนงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์ของธนาคาร คือ

- ส่วนประชาสัมพันธ์ภายใน รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ภายในธนาคาร งานสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของธนาคาร อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยประชาสัมพันธ์ภายใน จัดทำวารสารรายเดือน จำนวน 2 ชื่อ

- สารข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับผู้ถือหุ้น ลูกค้ำของธนาคาร มีเนื้อหาด้าน ความรู้ การดำเนินงานของธนาคาร สารจากผู้บริหารธนาคาร เป็นทั้งการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกธนาคาร

- ขงสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีในหมู่พนักงานเป็นการสื่อสารระหว่างธนาคารกับพนักงาน มีเนื้อหาด้านสาระความรู้ ข่าวสารธนาคาร ระเบียบธนาคาร กิจกรรมสวัสดิการ

หน่วยประชาสัมพันธ์ภายในยังจัดทำสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตามวาระโอกาสพิเศษ เช่น วันครบรอบการก่อตั้งธนาคาร เป็นต้น ได้จัดทำหนังสือนครหลวงของเรา เนื้อหาประวัติธนาคาร การก่อตั้งธนาคารนครหลวงไทย พิมพ์เพื่อเผยแพร่เป็นวิทยาทานและชื่อเสียงของธนาคาร (อุเทน จีรบูลเกียรติ, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2538)

15. ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำสิ่งพิมพ์ของธนาคาร 1 หน่วยงาน คือ ส่วนการเลขานุการและประชาสัมพันธ์

ส่วนการเลขานุการและประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ของธนาคาร จัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน "จุลสารมหาสัมพันธ์" (รายเดือน) วัตถุประสงค์ของวารสารตั้งแต่เริ่มฉบับแรกจนถึงปัจจุบัน คือ เพื่อรายงานข่าวสารระหว่างสาขาและสำนักงานใหญ่ เพื่อ

เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกัน เพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ความรู้ นโยบาย และทิศทางการบริหารงานของธนาคาร (จุลสารมหาสัมพันธ์, มกราคม 2529)

2. สิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายนอก เอกสารแผ่นพับ คู่มือแนะนำบริการของธนาคาร ไปสเตอร์ข่าวธนาคาร การเปิดสาขาของธนาคาร เอกสารเพิ่มเติม Supplement เรื่องของธนาคาร เรื่องการครบรอบ 60 ปี การก่อตั้ง โดยให้หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ จัดทำเป็น Supplement เผยแพร่

3. สิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกธนาคาร คือ ร่วมกับส่วนทะเบียนหุ้น สังกัดสำนักบริหาร จัดทำรายงานประจำปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน ผลประกอบการของธนาคาร โดยให้ฝ่ายการธนาคารต่างประเทศจัดแปลเป็นฉบับภาษาอังกฤษ (หัวหน้าส่วนการเลขานุการและประชาสัมพันธ์, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2538)

16. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร 2 หน่วยงาน คือ ส่วนวิเคราะห์ข้อมูลและเศรษฐกิจ และหน่วยวารสาร

16.1 ส่วนวิเคราะห์ข้อมูลและเศรษฐกิจ จัดทำสิ่งพิมพ์วิชาการของธนาคาร หลายประเภท คือ

- วารสาร ปกฉณะเศรษฐกิจ (รายไตรมาส) มีเนื้อหาทางด้านเศรษฐกิจในและต่างประเทศ บทวิเคราะห์ทางธุรกิจ ศูนย์อุตสาหกรรม การค้าและบริการ

- รายงานการวิจัย รายงานเศรษฐกิจ (เบื้องต้น) ครั้งแรกของปี และแนวโน้มครึ่งหลังของปี รายงานเศรษฐกิจเบื้องต้นไตรมาสแรกของปี

- รายงานการประชุม ทางวิชาการต่าง ๆ จากการจัดสัมมนา บรรยายพิเศษ การอภิปราย โดย ส่วนวิเคราะห์ข้อมูลและเศรษฐกิจ ฝ่ายวิจัยและวางแผน (ปัจจุบัน) สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่ (เดิม) (ชาติชาย เขียวรอด, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2538)

- รายงานประจำปีธนาคาร จัดทำฉบับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน

16.2 หน่วยวารสาร รับผิดชอบจัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ธนาคาร จำนวน 2 ชื่อ คือ

- วารสารสาส์นศรีนคร (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ข่าวสารของธนาคารสู่ลูกค้า ผู้ถือหุ้นของธนาคาร พนักงานของธนาคารให้ได้ทราบความเคลื่อนไหว ภายในธนาคาร โดยเน้นกลุ่มลูกค้าที่มีเงินฝากกระแสรายวันและกลุ่มลูกค้าสินเชื่อทั่วไป

- วารสารสื่อกลาง (รายเดือน) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจในหมู่พนักงานธนาคาร เผยแพร่ข่าวสารภายในธนาคารทุกด้าน ข่าวธนาคาร ระเบียบนโยบายการปฏิบัติงาน สวัสดิการของพนักงาน (สำนักกรรมการผู้จัดการใหญ่, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2538)

17. ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ของธนาคาร จำนวน 1 หน่วยงาน คือ ทีมสนับสนุนงานบริหาร รับผิดชอบการจัดหาข้อมูลเพื่อเสนอผู้บริหาร รวมทั้งจัดทำสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกธนาคาร ประสานงานรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายงานต่าง ๆ ของธนาคารในการจัดทำรายงานประจำปีธนาคาร สิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน คือ(รายเดือน) สาส์นเกลียวทอง รายงานประจำปีธนาคาร ฉบับสองภาษาคือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (แสงจันทร์ บุญลา, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2538)

18. ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) มีหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ธนาคาร จำนวน 1 หน่วยงาน คือ ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์ รับผิดชอบการผลิตวารสารประชาสัมพันธ์ภายใน รายงานประจำปี รวมทั้งเผยแพร่จัดพิมพ์ทั้งสองประเภทมีหน้าที่หลักคือ เสริมสร้างความเข้าใจและภาพพจน์ที่ดีขององค์กรให้ปรากฏแก่สาธารณชน นอกจากนี้ยังมีการจัดพิมพ์หนังสือตามโอกาสพิเศษด้วย ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์ มีหน่วยงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์ของธนาคาร (มารู้จักหน่วยงานในธนาคารกันเถอะ, กรกฎาคม - สิงหาคม 2534)

หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภายใน หน้าที่หลักคือ สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่พนักงาน ตลอดจนการถ่ายทอดนโยบายของธนาคารมายังพนักงาน และนำความคิดเห็นของพนักงานเสนอต่อผู้บริหาร รับผิดชอบจัดทำวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน 2 ชื่อ คือ

เอเซียปริทรรศน์ (ราย 2 เดือน) เป็นวารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในของธนาคารเอเซีย นอกจากนี้ ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์รับผิดชอบ Today News และจุลสาร ASIA MINI NEWS (รายสัปดาห์) รวมทั้งรายงานประจำปีของธนาคารฉบับภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และจัดพิมพ์หนังสือตามโอกาสพิเศษ (วรวรรณา แสงสุทธิเสรี, 2532)

การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร

การเผยแพร่เป็นการสื่อสารที่สถาบันมี ความรู้ (Knowledge) อะไร ต้องการทำความเข้าใจ (Understanding) อะไร หรือมีกิจกรรม (Activity) อะไร ที่จะบอกแก่กลุ่มเป้าหมายของสถาบัน หรือประชาชนทั่วไป ทั้งโดยการผ่านสื่อมวลชน และสื่อที่สถาบันนั้นผลิตขึ้นมา (อำนาจ สุขสุดช, 2534)

การเผยแพร่สารนิเทศ (Dissemination of Information) เป็นการแจกจ่ายหรือการจัดส่งสารนิเทศ โดยไม่คำนึงว่ามีการขอสารนิเทศเป็นพิเศษหรือไม่ แก่สมาชิกขององค์กร โดยบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ข้อมูลเป็นผู้ส่ง (Prytherch, 1995)

โดยทั่วไปหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์จะเป็นผู้กำหนดนโยบายว่าจะเผยแพร่ โดยวิธีใดให้แก่กลุ่มเป้าหมายใด บางหน่วยงานมีการกำหนดนโยบายเป็นสายลักษณะอักษร บางหน่วยงานไม่ได้มีการกำหนดคงเพียงเป็นแนวการปฏิบัติอย่างเดียว รวมทั้งหน่วยงานที่ผลิตเองทำหน้าที่เผยแพร่สิ่งพิมพ์นั้น และหรือมีหน่วยงานอื่นทำหน้าที่เผยแพร่ก็ได้ การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ โดยทั่วไปมีการจัดทำได้หลายวิธี ดังนี้ (ฉรรงค์ สมพงษ์, 2530)

1. เผยแพร่ตามที่มีผู้มาขอรับจากหน่วยงาน
2. เผยแพร่ในระหว่างที่มีการประชุม การสัมมนา
3. เผยแพร่ในระหว่างหรือหลังจากที่หน่วยงานได้มีการจัดกิจกรรม หรือนิทรรศการขึ้น

การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร หมายถึง การให้หรือส่งทรัพยากรสารนิเทศที่ผลิตให้แก่บุคคลที่สนใจ สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่จะไม่คิดมูลค่าสิ่งพิมพ์หรือค่าจัดส่ง มักมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ธนาคารและผลงานของธนาคาร และเพื่อการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่ออภินันทนาการแก่สังคมโดยส่วนรวม

การเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคาร มีข้อพิจารณาที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการผลิต นโยบายการเผยแพร่ ประเภทสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ จำนวน ขอบเขตของการเผยแพร่ เฉพาะภายในธนาคาร เฉพาะภายนอกธนาคาร และทั้งภายในและภายนอกธนาคาร กลุ่มผู้รับเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนวิธีการเผยแพร่สิ่งพิมพ์

ทรงชัย ไสแควตวารี และ นฤมล ปราชญ์โยธิน (2533) ได้จำแนกวิธีการเผยแพร่สารนิเทศไว้ 3 วิธี ดังนี้

1. การเผยแพร่โดยตรงไปยังผู้รับ เป็นการจัดส่งสิ่งพิมพ์ หรือสื่อรูปแบบอื่นๆ ให้แก่ผู้รับ ด้วยวิธีการต่างๆ (Harvey, 1978)

1.1 การให้เป็นอภินันทนาการ สิ่งพิมพ์ของธนาคารส่วนใหญ่ได้ใช้วิธีแจกเป็นอภินันทนาการโดยมอบให้แก่องค์กร หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ห้องสมุด สถาบันการศึกษาและแก่หน่วยงานที่แสดงความจำนงขอมา

การให้เป็นอภินันทนาการได้แบ่งเป็น

- การบอกรับเป็นสมาชิก กำหนดการรับเป็นสมาชิกมีการตกลงหรือได้กำหนดขึ้น โดยให้มีการแจ้งความจำนงขอรับสิ่งพิมพ์ธนาคารที่ออกต่อเนื่อง ต้องการรับตลอดไปและธนาคารจะได้จัดส่งให้ตามที่บอกรับเข้ามา ทั้งนี้อาจจะตกลงกันว่าให้มารับด้วยตนเองหรือจัดส่งให้ทางไปรษณีย์

- การให้เปล่า โดยไม่มีเงื่อนไข ข้อตกลง เมื่อธนาคารจัดพิมพ์ขึ้น ก็ได้แจกจ่ายให้แก่พนักงานและกลุ่มผู้รับเป้าหมาย นอกจากนี้ยังได้แจกให้เปล่า แก่พนักงาน หรือบุคคลที่ติดต่อขอเข้ามาหรือนำไปแจกไว้ที่บริเวณประชาสัมพันธ์ของธนาคาร

1.2 การบอกรับเป็นสมาชิก โดยเสียค่าใช้จ่าย การบอกรับสิ่งพิมพ์นั้นธนาคารบางแห่งได้กำหนดให้มีมูลค่าการจำหน่ายเพื่อการค้า โดยบอกรับเป็นสมาชิกสิ่งพิมพ์ มีทั้งระยะเวลา 1 ปี, 2 ปี โดยมีผู้ต้องการบอกรับจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในระยะเวลาที่กำหนด อาจมีการลดอัตราค่าบอกรับล่วงหน้า หรือให้ส่วนลดแก่ผู้บอกรับในระยะยาว

1.3 การจำหน่ายปลีก หน่วยงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์ของธนาคารอาจรับผิดชอบการจำหน่ายสิ่งพิมพ์ฉบับปลีกนั้นเอง หรือมีหน่วยงานกลางของธนาคารรับผิดชอบก็ได้

1.4 การแลกเปลี่ยน เป็นวิธีการจัดหาสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่การจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณของธนาคาร จึงไม่ต้องมีการเสียค่าใช้จ่าย ธนาคารต่าง ๆ จึงใช้วิธีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างธนาคารด้วยกัน และระหว่างหน่วยงานอื่น ที่มีสิ่งพิมพ์มาแลกเปลี่ยนกัน ธนาคารบางแห่งอาจมีนโยบายในการแลกเปลี่ยนที่เป็นทางการ บางแห่งอาจไม่มี เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน โดยอาศัยความสัมพันธ์

ส่วนตัว ระหว่างผู้ปฏิบัติงานขององค์กรนั้น นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์โดยทั่วไปมีสาระสำคัญดังนี้ (Magnill and Corbin, 1989 ใน ศรีสุภา สายสุ่ม, 2537)

1. ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่จะแลกเปลี่ยน เช่น วารสารวิชาการ รายงานประจำปี สิ่งพิมพ์ชุดซึ่งต้องพิจารณาถึงความใกล้เคียงกันเองประเภทสิ่งพิมพ์ด้วย

2. เกณฑ์การแลกเปลี่ยน ข้อตกลงในการแลกเปลี่ยน

3. องค์กรหรือหน่วยงานที่จะแลกเปลี่ยนด้วย พิจารณาตามความเหมาะสมว่าควรแลกเปลี่ยนกับสถาบันใดจึงได้ผลคุ้มค่าที่สุด

4. การจัดส่งสิ่งพิมพ์สำหรับแลกเปลี่ยน ซึ่งต้องกำหนดวิธีการจัดส่ง เช่น จัดส่งทางไปรษณีย์ จัดส่งโดยตรง หรือมารับด้วยตนเอง รวมทั้งต้องระบุถึงผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งด้วย

2. การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน การนำข้อมูลสิ่งพิมพ์ลงเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ ก่อนที่จะนำมาจัดพิมพ์เผยแพร่ในรูปสิ่งพิมพ์ต่อไป ธนาคารที่มีการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนนั้น ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกสิกรไทย ที่เห็นได้ชัดเจนคือ หนังสือ 3 นาที่มีสาระได้เคยนำเสนอเป็นบทความผ่านสื่อวิทยุ และได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มถึง 2 ครั้ง ธนาคารนครธน ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารอื่นๆ (ข้อมูลสำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยในรอบ 12 เดือน, กันยายน 2534 - 2538)

3. การเผยแพร่โดยวิธีอื่น

- การจัดตั้งศูนย์หรือมุมบริการให้ผู้ใช้อ่านหรือหยิบสิ่งพิมพ์ได้ฟรี ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจากธนาคารทุกแห่ง คือ การที่ธนาคารจัดมุมเผยแพร่สิ่งพิมพ์ให้เปล่าแก่ลูกค้า ประชาชน ผู้สนใจทั่วไป

- การจัดสัมมนา ฝึกอบรม ประชุมทางวิชาการ เป้าหมายส่วนหนึ่งที่ธนาคารจัดคือ เพื่อเผยแพร่สารสนเทศเฉพาะเรื่อง สิ่งพิมพ์ของการประชุม เช่น การจัดเสวนาทางวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การค้า ของธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารนครินคร และแจกแก่ผู้เข้าสัมมนา ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนที่สนใจ และติดต่อขอรับมาที่ธนาคาร (ข้อมูลสำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยในรอบ 12 เดือน, กันยายน 2535 - 2538)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยธนาคารไทยที่ปรากฏ 3 ลักษณะ คือ

- 1) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจศาสตร์
- 2) งานวิจัยที่มีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน
- 3) งานวิจัยที่มีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการเผยแพร่สิ่งพิมพ์

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจศาสตร์ ได้แก่ งานวิจัยของสรชัย พิศาลบุตร (2538) ซึ่งศึกษาเรื่อง การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการใช้ข้อมูลสาขาเศรษฐกิจศาสตร์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาโครงสร้างของข้อมูลเศรษฐกิจศาสตร์ที่ผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ จากสมาชิกของข่ายงานศูนย์ประสานงานสารสนเทศ สาขาเศรษฐกิจศาสตร์ และสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลสาขาเศรษฐกิจศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลสาขาเศรษฐกิจศาสตร์ 933 ราย จำแนกเป็นกลุ่มนักวิชาการ 31% กลุ่มนักวิจัย 25% กลุ่มนักวางแผน 18% กลุ่มนักศึกษา 9% กลุ่มนักธุรกิจและนักลงทุน 9% กลุ่มนักสถิติ 8% ปรากฏว่าใช้ข้อมูลเศรษฐกิจศาสตร์ ดังนี้ ความถี่ในการใช้ข้อมูลปีละ 2 - 5 ครั้ง เดือนที่ใช้ข้อมูลมาก (ธันวาคม มิถุนายน กันยายน มีนาคม) กลุ่มที่ใช้มากที่สุด คือ กลุ่มนักธุรกิจและนักลงทุน (เฉลี่ยปีละ 12 - 17 ครั้ง) ข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ ข้อมูลด้านการเงินและการธนาคาร ข้อมูลที่ใช้น้อยที่สุด คือ ข้อมูลด้านการคลังและด้านการพัฒนาชนบท แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ด้านเศรษฐกิจศาสตร์การเงิน คือ อันดับ 1 ธนาคารแห่งประเทศไทย อันดับ 2 จากหนังสือพิมพ์/วารสาร/รายงาน และอันดับ 3 คือ ธนาคารพาณิชย์

2. งานวิจัยที่มีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน มี 3 เรื่อง คือ งานวิจัยของสุดธิดา วงศ์สถาพรพัฒน์ (2535) กับงานวิจัยของณัฐธรา รัตนกนกพร (2537) และงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เขียนและการสร้างสรรค์งานเขียนของธนาคาร Dennis W. Jansen (1991)

สุดธิดา วงศ์สถาพรพัฒน์ (2535) ศึกษาสิ่งพิมพ์ที่มีการเผยแพร่ของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ของสถาบันฯ จำนวน 125 ชื่อเรื่อง และห้องสมุดที่ทางสถาบันวิจัยสังคมจัดส่งให้ ประเภทหรือรูปแบบที่มีการเผยแพร่มากที่สุด คือ รายงานการวิจัย 74 ชื่อ ใน 125 ชื่อ สาขาวิชาที่สิ่งพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด คือ เศรษฐศาสตร์ 27 ชื่อ ใน 12 ชื่อ

ณัฐธรา รัตนกนกพร (2537) ศึกษาวารสารทางการเกษตรที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยในด้านหน่วยงานผู้ผลิตวารสาร วัตถุประสงค์ในการผลิต ประเภทของวารสาร กาดอก เนื้อหาวิชาของวารสาร กลุ่มผู้ใช้เป้าหมาย และวิธีการเผยแพร่วารสาร พร้อมทั้งศึกษาแหล่งผลิตวารสารทางการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า วารสารทางการเกษตรที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยส่วนใหญ่ผลิตโดยหน่วยงานราชการ มีวัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ วารสารที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นวารสารวิชาการ โดยมีกลุ่มผู้ใช้เป้าหมายหลัก คือนักวิจัย นักวิชาการ และส่วนใหญ่มีเนื้อหาในสาขาสัตวศาสตร์ การเผยแพร่ ใช้วิธีแจกเป็นอภิธานนาการ

Dennis W. Jansen (1991) ศึกษาเรื่องการจัดอันดับธนาคารกลางที่มีผลงานวิจัยลงในวารสารวิชาชีพธนาคาร พิจารณาจากจำนวนผู้เขียนที่สร้างสรงานเขียน และจำนวนหน้าของบทความที่นำลงตีพิมพ์ โดยอิงการศึกษาจากงานวิจัยของ Hirsch et al. ศึกษาในช่วงปี 1978 -1983 เปรียบเทียบกับ Hogan ศึกษาในช่วงปี 1970 -1979 ใน "Economic Departmental Ranking comment" ศึกษาเรื่องสำนักผู้ว่าการธนาคาร (Board of Governor) 1 แห่ง และธนาคารกลางของรัฐต่างๆ 12 แห่ง (Federal Reserve System) เรื่องผู้เขียนที่เป็นพนักงานในแผนกวิจัยของธนาคารกลาง และการสร้างงานเขียน

Federal Reserve System หมายถึง ระบบธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา มีธนาคารกลางที่ทำหน้าที่ กำหนดนโยบายการเงิน ควบคุมปริมาณเงินโดยการกำหนดเงินทุนสำรองธนาคารพาณิชย์ และมีธนาคารพาณิชย์ที่รัฐบาลกลางอนุญาต และธนาคารที่มสรรัฐอนุญาตเป็นสมาชิก (วิทยากร เชียงกูล, 2536)

จุดมุ่งหมายของการวิจัยของ Jansen คือ เพื่อเสนอข้อมูลให้แก่ผู้ว่าการธนาคารกลาง และประธานธนาคารกลางของรัฐต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ กฎระเบียบข้อบังคับการเงินธนาคาร

Jansen ศึกษาว่า ธนาคารดังกล่าวข้างต้นมีการจ้างเศรษฐกรในสังกัดเป็นจำนวนเท่าใด มีการเขียนบทความเศรษฐกิจ เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นจำนวนหน้าเท่าใด ในปี 1978 - 1983 (Hirsch et al) โดยศึกษาจากวารสารวิชาการเศรษฐศาสตร์ จำนวน 24 ชื่อ และ ปี 1970 - 1979 (Hogan) ศึกษาจากวารสารที่ติดอันดับของประเทศสหรัฐอเมริกา ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 4 ชื่อ (American Economic Review, Econometrica, Journal of Political Economy, Quarterly Journal of Economics)

Jansen พบว่า วารสารที่ติดอันดับ 4 ชื่อ ซึ่ง Hogan ศึกษา นั้น มีธนาคารกลางที่นำบทความลงตีพิมพ์ดังนี้ อันดับหนึ่ง สำนักผู้ว่าการ จำนวนหน้าของบทความ 393 หน้า รองลงมาคือธนาคาร New York มีจำนวนหน้าบทความ 56 หน้า และน้อยที่สุดมี 3 ธนาคาร เท่ากัน คือ Cleveland, Dallas และ Atlanta มี 1 หน้า เท่ากัน

นอกจากนี้ Jansen ยังพบว่า วารสาร 24 ชื่อ ที่ Hirsch et al. ศึกษา นั้น มีธนาคารกลางที่ลงบทความตีพิมพ์ในวารสารนั้น ดังนี้

อันดับหนึ่ง คือ สำนักผู้ว่าการ Board of Governor ตีพิมพ์บทความจำนวนหน้า 576 หน้า มี
 เศรษฐกรในสังกัด 200 คน รองลงมา คือ ธนาคารกลาง New York ตีพิมพ์บทความจำนวนหน้า 145 หน้า
 มีเศรษฐกรในสังกัด 65 คน และน้อยที่สุด คือ ธนาคารกลาง Atlanta ตีพิมพ์บทความ 5 หน้า มีเศรษฐกรใน
 สังกัด 21 คน

3. งานวิจัยที่มีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ คือ งานวิจัยของศรีสุภา สายสุ่ม
 (2537) เรื่องสิ่งพิมพ์ที่มีการแลกเปลี่ยนในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ศึกษาถึงการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์
 ด้านนโยบาย ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ประเภทและสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน
 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ นโยบายการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ พบว่า
 ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร สิ่งพิมพ์ที่ใช้แลกเปลี่ยน
 เป็นสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และสิ่งพิมพ์ที่มหาวิทยาลัยผลิต ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน พบว่า
 ห้องสมุดส่วนใหญ่ทราบแหล่งที่มีสิ่งพิมพ์แลกเปลี่ยน คัดเลือกสิ่งพิมพ์ที่ต้องการแลกเปลี่ยนจากรายชื่อที่หน่วยงาน
 ต่างๆ ส่งมา วิธีจัดส่งสิ่งพิมพ์ใช้จัดส่งทางไปรษณีย์ ประเภทและสาขาวิชาที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน คือ
 สาขาวิชาบรรณานุกรม บรรณารักษศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการแพทย์ ห้องสมุดประสบปัญหาทุกด้าน
 ในระดับกลาง และใช้แนวทางแก้ปัญหาด้านบุคลากร นโยบายและปฏิบัติงาน และสิ่งพิมพ์ในระดับน้อย